

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

a

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Bakalářská práce

2011

Autor: Aleš Horák

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

a

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

„Problematika komunikace občanů s Policií ČR a návrh jejího efektivního řešení v
kontextu přijímání oznámení od občanů“

Autor: Aleš Horák

Vedoucí práce: doc. JUDr. Dr. Jan Hejda

Studijní program: B7507 Sociální pedagogika - specializace v pedagogice

Datum odevzdání : 11. února 2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno studenta: Aleš Horák

Osobní číslo: PO80003

Studijní program: B7507 specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika

Název tématu: Problematika komunikace občanů s Policií ČR a návrh jejího efektivního řešení v kontextu přijímání oznámení od občanů

Zadávací katedra: Katedra pedagogiky a psychologie

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í:

Cílem práce je vytvoření průvodce občana systémem komunikace s Policií ČR v souvislosti se základními činnostmi Policie ČR po přijetí podnětu nebo oznámení. Výsledkem práce bude přiblížení systému základních činností Policie ČR po přijetí oznámení veřejnosti, pojmenování negativních jevů v tomto procesu a nalezení řešení pro zlepšení stavu komunikace občanů s Policií ČR v tomto směru. Východiskem práce je situace, v níž Policie ČR v rámci plnění svých úkolů komunikuje s občany, od kterých přijímá různá oznámení, která občané považují za subjektivně důležitá. Při prvním kontaktu občana s Policií ČR však vznikají různé komunikační problémy, které jsou způsobeny jak neznalostí občanů (popis systému podání oznámení), tak neprofesionálním přístupem k podanému oznámení ze strany policistů. Práce by tak měla poskytnout jak potřebné informace občanům, tak podpořit komunikační kompetentnost policistů.

Záměr: Při zpracování bakalářské práce bude zhodnocena komunikační praxe související s přijímáním oznámení od občanů, s cílem vytvořit materiál, který by edukoval veřejnost o možnostech a postupech komunikace při přijímání oznámení a popsal procesy související s následnými opatřeními, která směřují k vyřešení konkrétních podnětů.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. JUDr. Dr. Jan Hejda**, FM VŠE Jindřichův Hradec

Datum zadání bakalářské práce: **10. března 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2011**

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum: 9. února 2011

Aleš Horák

Anotace

Bakalářská práce se zabývá komunikací občana s Policií ČR v souvislosti s přijetím podnětu či oznámení, včetně procesu základních činností Policie ČR po přijetí podnětu či oznámení a poukazuje na negativní jevy, které se v tomto interakčním procesu vyskytují s cílem poskytnout občanům potřebné informace o tomto systému a podpořit komunikační kompetentnost policistů.

Abstrakt

This thesis focused on communication of citizens with the Police in connection with the adoption by or notice, including the process the basic activities police after receipt of the complaint or notice and highlights the negative effects that the interactive processes that occur in order to provide citizens with necessary information about the system and promote communication skills of officers.

Poděkování:

Zvláštní poděkování bych chtěl věnovat doc. JUDr. Dr. Janu Hejdovi, za odborné vedení, ochotu, trvalý zájem a cenné rady při psaní mé bakalářské práce. V neposlední řadě za jeho motivující a jedinečný způsob výuky během celého studia.

Zároveň chci poděkovat celé své rodině za projevenou podporu během celého studia.

ÚVOD.....	8
1. POSTAVENÍ SUBJEKTŮ.....	11
1.1. ROLE POLICIE ČR.....	11
1.2. ROLE OBČANA	13
2. FORMY PŘIJETÍ OZNÁMENÍ.....	14
2.1. OSOBNÍ FORMA	14
2.2. LINKA 158	19
2.3. PÍSEMNÁ FORMA.....	21
2.4. ANONYM	21
3. KOMUNIKACE	22
3.1. ETICKÝ KODEX.....	24
3.2. PODÁNÍ VYSVĚTLENÍ.....	25
3.3. VYROZUMĚNÍ	27
3.4. ROZHODNUTÍ	28
3.5. STÍŽNOST - OPRAVNÉ PROSTŘEDKY.....	32
4. PRÁVA A POVINNOSTI.....	35
4.1. OPRAVNĚNÍ A POVINNOSTI POLICISTY.....	35
4.2. PRÁVA A POVINNOSTI OBČANA.....	37
5. NEGATIVNÍ JEVY.....	38
5.1. BAGATELIZACE	39
5.2. RUTINÉRSTVÍ	41
5.3. PRÁCE S INFORMACEMI	43
5.4. KOMUNIKACE	44
5.5. SYNDROM VYHOŘENÍ.....	45
6. VÝZKUMNÉ CÍLE, PROSTŘEDKY A ORGANIZACE VÝZKUMU	46
ZÁVĚR.....	48
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	50
PŘÍLOHY.....	51

ÚVOD

Pro téma své bakalářské práce jsem se rozhodl proto, že již 11 let pracuji u Policie ČR a danou problematiku považuji za důležitou. Od svého nástupu k Policii ČR v roce 1999 se setkávám převážně se špatnými reakcemi občanů na činnost Policie ČR. Z tohoto důvodu mě zajímá, do jaké míry jsou tyto reakce zapříčiněny komunikací občanů s Policií ČR v souvislosti s podáním oznámení.

V poslední době vzrůstá kriminalita ve společnosti a tedy i množství oznámení, podaných na Policii ČR. Je tedy logické, že s činností Policie ČR se setkává stále více občanů, kteří již nezískávají pouze zprostředkovaný obraz o činnosti Policie ČR, ale tvoří si svůj vlastní na základě osobní zkušenosti. S činností Policie ČR se nesetkávají jen samotní poškození a oznamovatelé, ale i občané, kteří jen přihlíží jednání a chování policistů na místě události. Polici ČR, jako převážně represivního orgánu státu asi nikdo nezbaví určité míry nepopularity, ale zdá se mi, že je na Policii ČR ze strany občanů mnohdy pohlíženo přehnaně záporně a řada různých úspěchů v činnosti Policie ČR je často smazána jedním nezdarem. To je jistě způsobeno několika faktory, ať už znechucením z politické situace nebo vnímáním funkčnosti právního řádu, aj. Když se ale v praxi setkávám s tím, že lidé oceňují nebo jsou s prací Policie ČR spokojeni jen z důvodu, že je s nimi jednáno přívětivě, k jejich problému je přistupováno s pochopením a slušností, nemohu se ubránit dojmu, že do značné míry si za svou neoblíbenost může Policie ČR sama.

Přijímání oznámení od občanů můžeme v činnosti Policie ČR označit jako důležitý moment v interakčním procesu mezi občanem a Policií ČR, ve kterém hraje zásadní roli první dojem a komunikace. V této fázi je klíčový lidský a aktivní přístup policistů k jednotlivým oznámením. Stejně důležité je znát negativní jevy, které se stejně jako u každé jiné profese vyskytují i u Policie ČR a tyto eliminovat. Jaký první dojem si občan o Policii ČR udělá z vlastní zkušenosti, takový si s největší pravděpodobností ponechá i nadále.

Ve své práci se chci zaměřit na činnost Policie ČR v souvislosti s přijímáním oznámení od občanů, znalost občanů procesu činnosti Policie ČR při přijetí oznámení i po něm a na negativní jevy v tomto procesu. Učinění oznámení na Policii ČR je pro občana téměř vždy spojeno s určitou pro něj nepříjemnou životní situací a přístup policistů v této fázi je velmi důležitý. Navíc občané nejsou dostatečně srozuměni s tím, jaké úkony činí Policie ČR po přijetí oznámení a tak často dochází ke konfliktním situacím.

Cílem mé práce je vytvoření průvodce občana systémem podání oznámení na Policii ČR, procesem základních činností Policie ČR po přijetí podnětu nebo oznámení a pojmenovat negativní jevy v tomto interakčním procesu za přispění vybraných statistik, statistik stížností a počtu přijatých oznámení Krajského ředitelství Policie ČR Jihočeského kraje v Českých Budějovicích a mé dlouholeté praxe policisty. Ve své práci bych chtěl popsat a vyhodnotit jednotlivé příčiny negativních jevů. Pro řešení problému jsem stanovil následující základní hypotézy, které bude práce dále analyzovat:

- občané v dostatečné míře neznají proces oznámení na Policii ČR a to ovlivňuje vzájemnou komunikaci mezi občanem a policistou,
- nevhodné chování a jednání policistů při přijímání oznámení zásadně ovlivňuje vnímání Policie ČR ze strany občanů,
- občané ČR dostatečně neznají roli Policie ČR ve společnosti a to vede ke konfliktním situacím v interakčním procesu mezi občanem a Policií ČR,
- policisté dostatečně nevnímají roli občana v interakčním procesu mezi občanem a Policií ČR, a to vede ke konfliktním situacím v tomto procesu.

Jako zdroj informací jsem zvolil odbornou literaturu, zákonná ustanovení právního řádu České Republiky, statistické údaje a vlastní zkušenosti policisty obvodního oddělení Policie ČR. Pro vypracování bakalářské práce jsem použil vědecké metody analýzu a syntézu.

Podání oznámení na Policii ČR je nejčastější formou kontaktu mezi občanem a Policií ČR. Vždy se jedná o interakční proces mezi konkrétním občanem a konkrétním policistou. Důležitým aspektem je tedy komunikace. Způsob komunikace zcela ovlivňuje celý proces podání oznámení. Následné činnosti Policie ČR k přijatým oznámením jsou už spíše formálními úkony podle právního řádu České Republiky. Neznalost těchto úkonů a právního řádu České Republiky pak ve spojení se špatnou komunikací zavdává vzniku negativních jevů v celém procesu podání oznámení na Policii ČR. Jde tedy o multifaktoriální proces. Ve své práci jsem se proto snažil rozdělit a popsat hlavní činnosti Policie ČR během a po přijetí oznámení a dále analyzovat nejčastější negativní jevy v tomto procesu. Vycházel jsem z poznatků své 11ti leté praxe policisty, s přispěním vybraných statistických výstupů Ministerstva vnitra ČR, Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje v Českých Budějovicích a Magistrátu města České Budějovice. Pro statistické výstupy počtu přijatých oznámení jsem zvolil statistiky vybraných Obvodních oddělení Územního odboru Policie ČR České Budějovice, neboť se jedná o Územní odbor Policie ČR s největším počtem přijatých

oznámení v jihočeském kraji. Největší podíl přijatých oznámení pak připadá na mé současné působišťe, Obvodní oddělení České Budějovice. Obvodní oddělení České Budějovice se podílí přibližně 1/5 na celkovém počtu přijatých oznámení v jihočeském kraji, je tedy nejreprezentativnějším obvodním oddělením pro řešení dané problematiky.

Ve své práci cituji paragrafové znění trestního zákoníku č. 40/2009 Sb., trestního řádu č. 141/1961 Sb. a přestupkového zákona č. 200/1990 Sb.

Danou problematikou jsem se snažil zabývat jak z pohledu mé profese, tak z pohledu občana. Úspěšnost tohoto snažení nechť posoudí čtenář sám.

1. POSTAVENÍ SUBJEKTŮ

V procesu přijímání oznámení od občanů Policií ČR je třeba ihned na začátku zdůraznit, že občan je pro Policii ČR klientem. Pokud má občan pocit, že je mu působeno nějaké příkoří a jsou omezována jeho práva či se nachází v nějaké pro něj subjektivně tíživé situaci, má právo se na Policii ČR obrátit. Co se týká postavení Policie ČR vůči občanovi při přijetí oznámení, je Policie ČR povinna přijmout každé oznámení bez ohledu na působnost a funkci Policie ČR v právním řádu České republiky. Úkolem Policie ČR je veškerá oznámení či podněty zpracovat, vyhodnotit a občana o výsledku vyrozumět, případně mu poskytnout radu na který jiný orgán státní správy se má se svým problémem obrátit. Je tedy nepřipustné, aby policista nějaké oznámení nepřijal a občana – oznamovatele poslal pryč. Policie ČR je součástí veřejné správy a v tomto smyslu je občan jejím klientem. Občan má právo se na Policii ČR obrátit, pokud to uzná za vhodné a Policie ČR je povinna se občanovi věnovat. Občan má tedy neoddiskutovatelné právo cokoli na Policii ČR oznámit, ale současně by si měl být vědom skutečnosti, že Policie ČR se nemůže zabývat všemi druhy protiprávních stavů. Tato základní rovnice však není podle mého názoru v současné době oběma stranami dostatečně vnímána.

1.1. ROLE POLICIE ČR

„Policie ČR je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor. Policie ČR slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Úkoly policie vykonávají příslušníci policie“¹. Tento popis postavení a činnosti Policie ČR ve společnosti České republiky vystihuje zcela její hlavní poslání. Už samotný pojem „ozbrojený bezpečnostní sbor“ předesílá tomu, že Policie ČR je organizovanou a především ozbrojenou složkou státu. Zároveň je zřejmé, že Policie ČR slouží veřejnosti a jejími hlavními úkoly je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, atd., tedy je neoddiskutovatelnou službou veřejnosti a její

¹ zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, Policejní prezidium ČR, Praha, 2008

postavení ve společnosti má výraznou sociální úlohu. Ta je definována funkcemi, které plní policie v demokratickém právním státě a jsou jimi

- „*předcházet zločinům a odhalovat je*

- *udržovat nebo obnovovat sociální pořádek*

- *poskytovat pomoc lidem v případech nouze*

- *chránit lidská práva*“².

„*Policie v demokratickém právním státě neslouží individuálním ani skupinovým cílům a zájmům. Není to žádná privilegovaná instituce, stojící kdesi nad občanskou společností či snad dokonce proti ní, nýbrž je zcela integrovanou součástí demokratického právního systému a v tomto smyslu je podrobena jeho zákonům, principům i kontrolním mechanismům*“³. Při pohledu na Policii ČR jako takovou je nutné pochopit její základní status a zároveň striktně vyžadovat jeho naplňování. Policie ČR je službou veřejnosti, která má veřejnost chránit a to zvláště na úseku kriminality, tedy proti „*chování, které je v dané společnosti trestné*“⁴. Jedná se o velmi důležitou úlohu, ale stejně tak pro Policii ČR vysoce ožehavou. „*Kriminalita a delikvence jsou jedněmi z nejvíce společensky nebezpečných jevů. Vzhledem k vysokému stupni společenské nebezpečnosti si zcela pochopitelně tyto sociálně patologické jevy dlouhodobě nutí zvýšenou pozornost většiny jejích členů*“⁵. Již v úvodu bylo zmíněno převážně špatné vnímání činnosti Policie ČR mezi občany, kteří Policii ČR připisují na vrub především blokové řízení za dopravní přestupky nebo osobní negativní zkušenosti s chováním policistů, ale také frustraci z pocitu, že pachatelé trestné činnosti „*mají vždy navrch*“, chytí se jen „*malé ryby*“ a „*chudák poctivý občan*“. Potírat kriminalitu a delikvenci vždy za zákonem stanovených podmínek tak, jak v demokratickém právním státě má policie činit, je někdy nevděčné. Pro roli Policie ČR ve společnosti je to však po právu úkolem stěžejním. Jak společnost vnímá spravedlnost, předvídatelnost a vymahatelnost práva, tak také vnímá Policii ČR. Činnost Policie ČR je v tomto ohledu po právu podrobena drobnému. Zároveň je však Policii ČR často neprávem vytýkáno, že z „*malicherných*“ důvodů nejsou pachatelé potrestáni, co je to za zákony, když všem je „*jasné*“, že určitý delikt spáchala konkrétní osoba, ale trest

² NESVATBA, P.: *Policejní etika*, Nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2009, s. 171

³ Tamtéž, s. 172

⁴ FISCHER, S., ŠKODA, J.: *Sociální patologie analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*, Grada, Praha, 2009, s. 156

⁵ Tamtéž, s. 155

nepřišel, atd. V takových situacích je nutné vnímat, že i policista je občan, který může situaci cítit podobně, ale z pohledu práva musí jednotlivé zákony a rozhodnutí ctít. Kam by se společnost dostala, kdyby se Policie ČR, potažmo policisté rozhodovali jen podle vlastního úsudku? Principy demokratické společnosti a tedy i policie stojí na pravidlech, která vždy nemusí být správná, ale jde o společenskou dohodu, kterou je potřeba dodržovat.

1.2. ROLE OBČANA

Narozením v České Republice se každý stává občanem. Stává se součástí společnosti a nabývá i jejích základních práv. Jedním z hlavních je právo na ochranu života, zdraví a majetku.⁶ V případě porušení práva a za zákonem stanovených podmínek⁷, je tímto povinna se zabývat Policie ČR. Proto má občan právo se bezplatně obrátit na Policii ČR s jakýmkoliv podnětem či oznámením, pokud se domnívá, že byla porušena jeho zákonem stanovená práva či práva jiného subjektu. Není na občanovi, aby hodnotil, zda je jeho oznámení v kompetenci Policie ČR či jiného orgánu státní správy. Posouzení kompetencí je povinností orgánu státní správy, na který se občan obrátil, tedy i Policie ČR. Občan je klientem Policie ČR a má právo vyžadovat, aby s ním jako s klientem bylo ze strany Policie ČR jednáno a všechna jeho oznámení byla přijata a zákonem stanoveným způsobem vyřízena. V tomto smyslu lze spatřovat v každodenní praxi policistů při přijímání oznámení od občanů velký rozkol. Je nezbytné a nesmírně důležité si toto právo občana uvědomovat a dbát na jeho dodržování.

V praxi se lze setkat se situacemi, jak policista při přijímání oznámení bez dalšího odkáže občana k jinému orgánu státní správy s tím, že dané oznámení není v kompetenci Policie ČR. Jindy je možné zaregistrovat neslušné chování k občanovi dáváním najevo, že svým oznámením občan policistu obtěžuje a „bere mu čas“. Je třeba připomenout, že v České republice *„má každý právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno“*⁸. Je nepřijatelné, aby se takového jednání vůči občanům dopouštěli sami policisté, zvláště při přijímání oznámení při nichž se na ně občané obracejí s žádostí o pomoc.

⁶ zák.č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, hlava druhá, oddíl první

⁷ zák.č. 273/2008 Sb. o Policii ČR, zák.č. 200/1990 Sb. o přestupcích, zák.č. 40/2009 trestní zákon, zák.č. 141/2010 Sb. o trestním řízení soudním

⁸ zák.č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, hlava druhá, oddíl první, článek 10 (1)

Na druhou stranu je otázkou, do jaké míry k určitým konfliktním situacím při přijímání oznámení na Policii ČR vede nízké právní vědomí některých občanů, kteří s každým problémem spěchají na Policii ČR a bez ohledu na kompetentnost očekávají vyřešení svého problému.

2. FORMY PŘIJETÍ OZNÁMENÍ

„Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu“⁹. Každý, kdo se chce obrátit s nějakým podnětem či oznámením na Policii ČR, musí takový podnět či oznámení na Policii ČR předat. Pojmem „oznámení“ se označují všechna oznámení o podezření ze spáchání přestupku či trestného činu. Zvláštní kategorií jsou trestní oznámení, u kterých je od počátku zřejmé, že se ve věci jedná o spáchání trestného činu. Podněty jsou pak různá anonymní oznámení, články v tisku, nálezy letáků, apod.). Pro potřeby podání oznámení na Policii ČR má občan možnost využít několik forem. Je na občanovi samotném, jaký způsob oznámení zvolí. Volba se zpravidla odvíjí od situace, ve které se občan nachází. Písemná oznámení se někdy označují jako „podání“.

„Podání se posuzuje vždy podle obsahu, i když je nesprávně označeno, může být podáno písemně nebo ústně do protokolu, telefaxem, dálkopisem, telegraficky, elektronicky, ne však telefonicky a podle některých názorů ani textovou zprávou pomocí sms.“¹⁰

2.1. OSOBNÍ FORMA

Pro možnost podání oznámení na Policii ČR osobní formou jsou u Policie ČR zřízena obvodní, městská a místní oddělení (dále jen obvodní oddělení). Obvodní oddělení jsou zřizována pod územně správními celky a mají vždy svou místní příslušnost. Každé obvodní oddělení má vymezený prostor působnosti, ve kterém je místně příslušné k provádění šetření

⁹ zák.č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, hlava druhá, oddíl první, článek 36

¹⁰ HEJDA, J. a kolektiv: *Vybraná témata kriminalistiky a trestního práva*, Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha 2007, s. 252

u oznámení. Dojde-li např. k odcizení vozidla v Hluboké nad Vltavou nebo v některé blízké obci, je místně příslušné obvodní oddělení Hluboká nad Vltavou. Pro potřeby přijetí oznámení ale není místní příslušnost nikterak důležitá. Každý má právo podat oznámení na kterémkoliv oddělení Policie ČR bez ohledu na místní příslušnost. V případě, že podané oznámení spadá do místní příslušnosti jiného obvodního oddělení, je následně tomuto oddělení postoupeno. Není tedy možné odkazovat občana podávajícího oznámení, aby oznámení učinil na jiném obvodním oddělení. Těžko si představit situaci občana, který během jízdy z nákupu zjistí poškození skleněné výplně okna svého vozidla, odcizení věcí a vrací se zpět 20km k nákupními střediskem jen proto, aby věc oznámil místně příslušnému obvodnímu oddělení. Stejně tak je nelogické, aby občan navštívil nějaké obvodní oddělení s učiněním oznámení a zde se dozvěděl, že toto své oznámení musí učinit na jiném (sousedním) obvodním oddělení, neboť místo spáchání nespadá do teritoria daného oddělení. I k takovým situacím bohužel občas dochází a občan je pak doslova přehazován mezi jednotlivými odděleními. Je nutné si uvědomit, že ne každý má ponětí o konkrétním území určitého obvodního oddělení. Někteří občané ani nevědí, k jakému obvodnímu oddělení podle svého trvalého bydliště místně přísluší.

Odkazování k jinému oddělení jsou proti interním předpisům Policie ČR a občan má právo učinit oznámení na kterémkoliv oddělení Policie ČR, potažmo policistovi. Pokud by mu to nebylo umožněno, má právo si na postup policistů stěžovat.

Obvodní oddělení zajišťují nepřetržitý provoz a je tedy možné učinit oznámení kdykoliv bez časového omezení. Na větších obvodních odděleních, zpravidla v centrech větších měst, je zřízena nepřetržitá dozorčí služba. Na exponovanějších obvodních odděleních („vesnických“) bývá situace odlišná a v určité době nemusí být hlídka Policie ČR na obvodním oddělení přítomna. Většinou je tomu z důvodu provádění hlídkové činnosti nebo zpracovávání oznámení. Obvodní oddělení zajišťující výkon služby v řidčeji osídlených lokalitách musí výkon služby provádět v několika obcích, řádově kolem 20ti a policisté tedy nemohou být stále přítomni na obvodním oddělení. Pro tyto případy je možné oznámení podat telefonicky prostřednictvím tísňové linky 158, případně přes linku 158 přivolat hlídku zpět na obvodní oddělení, pokud to situace dovoluje.

Občané nejsou v tomto ohledu příliš informováni a někteří si stěžují na nepřítomnost policistů na obvodním oddělení v nočních hodinách v domnění, že bylo zhasnuto a oni spali. V jiných případech se lze setkat s údivem občanů nad tím, že na telefonické oznámení přijede

hlídka z obvodního oddělení sídlícího ve stejné obci až za 15min. Až po vysvětlení, že hlídka prováděla činnost v jiné obci, vzdálené třeba i 15km, se uklidní.

V poslední době jsou pro prvotní styk s veřejností na obvodních odděleních zřizovány recepce. Chod recepce nezajišťují policisté, ale občanští zaměstnanci k tomuto účelu proškolení. Pracovníkem recepce nebo policistou jsou od občana vyžádány prvotní informace k jeho oznámení. Poskytnuté informace jsou dále analyzovány k určení povahy a důležitosti daného oznámení. Oznámení jsou vyhodnocována především podle naléhavosti (ohrožení zákonem chráněných zájmů), přičemž přednost má vždy ohrožení života a zdraví a poté až ohrožení majetku. Tento přístup je markantní na konkrétním oznámení odcizení vozidla v centru Českých Budějovic, ve kterém byl na zadním sedadle v autosedačce kojeneček. Oznámení bylo učiněno telefonicky na tísňovou linku a následně radiostanicí předáno všem hlídkám Policie ČR. Ihned byla vyhlášena pátrací akce po vozidle, do které se zapojili nejen všichni policisté místně příslušného Obvodního oddělení České Budějovice, ale i policisté dopravní služby, ostatních obvodních oddělení na výjezdových komunikacích z Českých Budějovic, ale i strážníci Městské policie České Budějovice, jejichž operačnímu středisku byla informace o případu ihned předána. V té chvíli byla samozřejmě přerušena veškerá činnost na již přijatých oznámeních nebo na právě přijímaných, neboť zde byl přímo ohrožen život kojence, zcela závislého na své matce. Uvedeným oznámením tedy nebyli „postiženi“ jen občané, kteří přišli podat svá oznámení na Obvodní oddělení České Budějovice, ale i oznamovatelé na Obvodním oddělení Lišov, Zliv, Hluboká nad Vltavou, Boršov nad Vltavou, a ost. Po asi 1 hodině bylo vozidlo i se zdravým kojencem nalezeno ve dvoře městské zástavby Českých Budějovice a předáno zpět matce.

Pro určení naléhavosti oznámení je zohledňována možnost zajištění osoby podezřelého, stop apod. V ostatních případech jsou oznámení zpravidla řešena podle časové posloupnosti, případně podle aktuální vytíženosti policistů v kontextu s náročností zaevidování daných oznámení. Bylo by nelogické, kdyby policisté nechali čekat oznamovatele ztráty občanského průkazu pouze kvůli tomu, že jiný občan oznámil vloupání do vozidla, když zaevidování ztráty průkazu vyřídí jeden policista (jeden v hlídce volný), ale ke zpracování vloupání do vozidla je třeba činnosti dvou policistů a výjezdu na místo (druhý policista z hlídky stále pracuje na předchozím případě). V těchto případech může dojít k tzv. předběhnutí mezi oznamovateli, kteří taková rozhodnutí vnímají zpravidla negativně. Tyto situace vyžadují profesionální chování policistů a jejich komunikační dovednosti vysvětlit, proč byl některý z oznamovatelů

časově upřednostněn před jiným. Naštěstí k těmto situacím nedochází často a spíše jen na větších obvodních odděleních s vysokým počtem oznámení, kde je nutné plánovat činnost policistů operativně s ohledem na aktuální počet přijatých oznámení.

Po předání prvotních informací je oznámení dále vyhodnoceno a je určena právní kvalifikace. Pokud je z povahy oznámení zřejmé, že se ve věci nejedná o problematiku, která spadá do kompetencí Policie ČR, měl by být občan poučen o tom, jakým způsobem ve věci postupovat (obrátit se na jiný orgán státní správy či advokáta v občanskoprávních věcech) a stručný obsah oznámení by měl být následně zapsán do interní pomůcky – knihy fonogramů. Je však vždy nutné, aby bylo s občanem jednáno slušně a aby pokud možno pochopil, z jakého důvodu není Policie ČR oprávněna dané oznámení řešit.

Je běžné, že se občané obracejí na Policii ČR s oznámeními, která Policie ČR není kompetentní řešit. Jedná se o různé občanskoprávní spory, které občané oznamují s vidinou, že Policie ČR sjedná nápravu. Takovými oznámeními jsou většinou nechtěná poškození vozidla otevřením dveří, pády sněhu ze střech na zaparkovaná vozidla nebo poškození majetku dítětem při hře, apod. V takových případech není Policie ČR kompetentní se věcí zabývat, ale je nutné občana poučit, jak ve věci postupovat, případně, kde se má na postup informovat. Vstřícný přístup k takovému oznamovateli se v drtivé většině případů setká u občana s pochopením a následným dobrým hodnocením přístupu Policie ČR.

Při prvotním získávání informací o oznámení je kladen důraz na zjištění takzvaných „základních kriminalistických otázek“, kterými jsou:

Kdo? Co? Kdy? Kde? Jak? Komu? Způsobená škoda?

Z těchto základních atributů je následně stanovena právní kvalifikace a další postup ve věci. Jedná-li se o podezření ze spáchání přestupku (nejčastěji „*proti občanskému soužití a proti majetku*“¹¹), jsou policistou vyžádány údaje k osobě podezřelého společně s dalšími okolnostmi případu. Následně je oznámení zaevidováno. V současné době je u Policie ČR pro potřeby evidence oznámení využíváno elektronického evidenčního informačního systému, do něhož jsou zadávány veškeré údaje k případu. U přestupkového jednání je založeno tzv. „přestupkové číslo jednací“, které je charakterizováno symbolem „PŘ“, např. KRPC-1/PŘ-2010-020110. Po vyplnění těchto základních údajů k případu je možné založit příslušný

¹¹ zák.č. 200/1990 Sb. o přestupcích, § 49 a § 50

formulář o výpovědi. V případě komplikovanějšího oznámení je s oznamovatelem sepsán „úřední záznam o podání vysvětlení“¹², který by měl obsahovat veškeré skutečnosti k případu. Sepsaná výpověď je pak oznamovatelem podepsána. Při méně komplikovaných oznámeních je možné informace o případu předat ústně a následně již „úřední záznam o podání vysvětlení“ nepsávat. Ten sepisuje policista sám volnou formou a zanechá do něj veškeré skutečnosti, které mu občan sdělil. Této formy je pro potřeby evidování přestupkového jednání hojně využíváno a to především s ohledem na nižší časovou náročnost pro obě strany. Při určitém typu přestupkového jednání, zpravidla při majetkových deliktech, je nutné provést ohledání místa činu a fotodokumentaci. U oznámení o přestupku je proto pro občana časově výhodnější, pokud oznámení učiní telefonicky, hlídka Policie ČR přijede na místo, provede ohledání místa činu, fotodokumentaci, zapíše od občana potřebné informace k případu a občan poté již nemusí trávit čas dalším sepisováním na obvodním oddělení.

Odlišná situace je u oznámení, ze kterého vyplývá podezření ze spáchání trestného činu¹³. Spáchání trestného činu má z pohledu porušení chráněného zájmu vyšší společenskou nebezpečnost než přestupkové jednání a proto takové oznámení klade i větší nároky na dokumentaci. Vyjde-li z oznámení jednoznačně najevo, že byl spáchán trestný čin, hovoříme o trestním oznámení. U trestního oznámení platí stejná pravidla nutnosti zaevidování zmínovaných základních kriminalistických otázek ke stanovení právní kvalifikace. Trestní oznámení je následně stejně jako u oznámení o přestupku zaevidováno v elektronickém evidenčním systému a je mu přiděleno tzv. „trestní číslo jednací“, které je charakterizováno symbolem „TČ“. Při dokumentaci takového oznámení je kladen důraz na sepsání „protokolu o trestním oznámení“ s občanem. Občan je tedy policistou vyzván, aby k věci podal vysvětlení na „protokol o trestním oznámení“ či „úřední záznam o podaném vysvětlení“¹⁴. Ve své výpovědi občan uvede veškeré skutečnosti k případu a svou výpověď následně podepíše. Ve většině případů je v souvislosti s trestním oznámením prováděno ohledání místa činu, kterému bývá zpravidla přítomen právě oznamovatel. Jelikož je ohledání místa činu neodkladným a neopakovatelným úkonem trestního řízení, je o tomto úkonu sepsán protokol o ohledání místa činu a zároveň bývá zpracován náčrtek místa činu, přičemž přítomná osoba správnost stvrzuje svým podpisem. Občan by tedy měl vždy počítat s tím, že pro zadokumentování jeho oznámení policejním orgánem bude nutná jeho součinnost. Toto si občané často neuvědomují a oznámení na Policii ČR činí o poledních pauzách v zaměstnání, před odjezdem na schůzku

¹² zák.č. 273/2008 Sb. o Policii ČR, § 61

¹³ zák.č. 40/2009, trestní zákoník, § 111

¹⁴ zák.č. 141/1961, trestní řád, § 158 odstavec 5

apod. a poté zůstávají zaskočení a někdy i rozhořčení časovou náročností svého oznámení. V takových situacích však nastává problémový stav, ve kterém občan chce něco oznámit, ale vlastně nemá čas. Policista však již oznámení prakticky přijal, ale z důvodu odmítnutí občanem nemůže věc dále řešit a oznámení náležitě zadokumentovat.

Specifická jsou oznámení, ze kterých nelze ihned stanovit právní kvalifikaci a je nutné teprve prověřit, zda se jedná o podezření ze spáchání trestného činu, či správního deliktu. V takovém případě jsou od občana opět zjišťovány veškeré skutečnosti k případu a oznámení je přiděleno tzv. „obyčejné číslo jednací“, které je charakterizováno symboly „ČJ“. S oznamovatelem je sepsána jeho výpověď na Úřední záznam o podaném vysvětlení¹⁵ nebo je zpracován úřední záznam volnou formou. Následně je ve věci prováděno šetření a opatření k odhalení skutečností, zda byl spáchán trestný čin¹⁶, případně přestupek.

2.2. LINKA 158

Oznámení lze učinit také telefonickou formou. Pro tuto potřebu lze využít klasický telefonní seznam, ve kterém jsou uvedeny telefonické kontakty na obvodní oddělení Policie ČR. V drtivé většině případů je ale pro tuto formu využívána tísňová linka 158, která by však měla být využívána spíše pro případy ohrožení života, živelných pohrom a jiných závažných událostí. Nicméně je logické, že lidé telefonní čísla na konkrétní obvodní oddělení neznají, a proto využívají volbu tísňové linky, jejíž číslo je jim většinou jako jediné známé. Oznámení prostřednictvím tísňové linky 158 jsou přijímána policisty na operačních střediscích – tzv. operačními důstojníky. Ti jednotlivá oznámení bezprostředně vyhodnocují a vyžadují konkrétní informace. Následně operační důstojník na místo události vyšle hlídku PČR, případně telefonní hovor oznamovatele přepojí na místně příslušné oddělení. U oznámení, ze kterých evidentně vyplývá, že došlo ke spáchání trestného činu, vysílá operační důstojník na místo události vždy hlídku místně příslušného obvodního oddělení, která následně oznámení zadokumentuje, viz. výše. K vyřízení méně naléhavých oznámení povahy rušení veřejného pořádku, nočního klidu, černý pasažér, drobná krádež zboží v obchodě, špatné parkování, apod., jsou využívány hlídky oddělení hlídkové služby, pokud jsou v daném teritoriu zřízeny. Je-li však následně ve věci zjištěno podezření ze spáchání přestupku, který lze projednat pouze

¹⁵ zák.č. 273/2008 Sb. o Policii ČR, § 61

¹⁶ zák.č. 141/1961 Sb., trestní řád, § 158 odstavec 1

u správního orgánu¹⁷, nebo trestného činu, je na místo povolána hlídka obvodního oddělení. S touto praxí se však lze setkat ve větších městech, neboť na periferiích větších měst či v menších městech a obcích nejsou oddělení hlídkové služby zřizována. Zde řeší veškerá oznámení místně příslušná obvodní oddělení.

V případě podání oznámení prostřednictvím tísňové linky je velice důležité předat veškeré informace k případu, aby mohl operační důstojník vyhodnotit, kterou hlídku Policie ČR na místo vyšle. Je totiž potřebné si uvědomit, že ve větších městech je počet podaných oznámení poměrně veliký a v kontextu časové náročnosti, která vyplývá z evidence jednotlivých oznámení, je každý případný výjezd „navíc“ zatěžující. Současně platí, že získat co nejvíce informací k případu je úkolem operačního důstojníka a proto by na těchto pozicích měli pracovat zkušení policisté s dlouholetou praxí v činnosti obvodního oddělení. Novou modifikací možnosti telefonického oznámení je tísňová linka 112. Tato tísňová linka je centrální tísňovou linkou integrovaného záchranného systému (IZS), pod který řadíme činnost Policie ČR, Rychlé záchranné služby a Hasičského záchranného sboru ČR. Operátoři vyřizují jednotlivá oznámení a dále je předávají příslušným složkám, pod které oznámení spadá, resp. kterých se týká. V případě nutnosti kooperace uvedených složek si tyto složky následně oznámení předávají mezi sebou. To znamená, že občan podá oznámení jen jedné ze složek IZS a dále se již nemusí o nic starat. V případě oznámení dopravní nehody se zraněním prostřednictvím tísňové linky 112 je např. operátorem této linky vyrozuměno místně příslušné operační středisko rychlé záchranné služby, která na místo dopravní nehody vyšle posádku vozidla rychlé záchranné služby, případně leteckou záchrannou službu. Zároveň však vždy o události informuje operační středisko Policie ČR, případně také operační středisko hasičského záchranného sboru pro případ nutnosti vyproštění osob. I zde je tedy vždy kladen velký důraz na komunikaci mezi oznamovatelem a operátorem k získání potřebných informací, neboť to mohou být informace důležité pro záchranu lidského života nebo zamezení další škody na majetku. Navíc prvotní informace předané operátorem zasahujícím složkám jsou často tím nejzásadnějším pro volbu postupu při příjezdu na místo události.

¹⁷ zák.č. 200/1990 Sb. o přestupcích, § 58 odst. 1

2.3. PÍSEMNÁ FORMA

Občan má možnost podat oznámení i písemnou formou. Nemusí nikam telefonovat, ani chodit a jednoduše své oznámení podá písemně. Často se tak děje u případu podezření ze spáchání podvodného jednání. Písemného oznámení využívají především právnické subjekty skrze svá právní oddělení či advokátní kanceláře, ale není výjimkou i písemné oznámení od fyzické osoby. Existuje hned několik možností, jak písemné oznámení podat. Jednou z možností je písemné oznámení přímo na Policii ČR, a to na kteroukoliv její součást. Další možností je oznámení prostřednictvím státního zastupitelství, či soudu. Takto podaná oznámení jsou následně postupována k jejich prošetření místně a věcně příslušnému policejnímu orgánu. Je nutné vědět, že každé podané oznámení by mělo mít určité náležitosti, aby se jím mohl orgán činný v trestním řízení dále zabývat. U oznámení týkajících se podezření ze spáchání trestného činu platí, že *„pokud zákon o podání určitého druhu nevyžaduje další náležitosti, musí být z podání patrné, kterému orgánu činnému v trestním řízení je určeno, kdo jej činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsáno a datováno. To však neplatí pro trestní oznámení či jiný podnět, na jehož základě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu“*¹⁸. Tato podmínka sice platí pro podání obecně, ale u písemné formy je nejvíce markantní. Na druhou stranu je třeba říci, že požadavek na označení orgánu činného v trestním řízení, kterému je oznámení určeno je poněkud nelogický, neboť občan často neví, komu své oznámení vlastně určuje a popravdě řečeno jej to příliš nezajímá. Pro občana je podstatné, aby se jeho problémem někdo začal zabývat. Je ale dobré dodržet alespoň základní strukturu či koncepci oznámení, aby bylo patrné, o jaký problém se jedná a sdělit co nejvíce okolností k němu.

2.4. ANONYM

Anonymní oznámení jsou velmi specifickým druhem oznámení. Již samotný fakt, že osoba oznamovatele není známa, může být pro další činnost policejního orgánu ve věci omezujícím faktorem. Oznámení často postrádají informace pro stanovení právní kvalifikace a práce policistů je zbavena možnosti získat chybějící informace dodatečně. Princip anonymního oznámení je samozřejmě ze své povahy relevantní. Každý si asi umí představit nějakou

¹⁸ zák.č. 141/1961 Sb. trestní řád, § 59, odst. 4

modelovou situaci, ve které by řešil dilema, jak upozornit Policii ČR na nějaký skutek, ale ve věci nijak nefigurovat. A to i přes to, že trestní řád poskytuje určité nástroje, jak totožnost v trestním řízení utajit¹⁹. Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích však takový nástroj nemá. Po obdržení anonymního oznámení policejní orgán nejprve oznámení vyhodnotí, stanoví právní kvalifikaci (trestný čin, přestupek, jiný správní delikt) a pokud je možno toto považovat za trestní oznámení, policejní orgán zahájí úkony trestního řízení „*k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin*“²⁰. Zjistí-li následně, že se ve věci nejedná o podezření z trestného činu, věc předá jinému příslušnému policejnímu orgánu, nebo věc odloží, nebo odevzdá“^{21,22}. U anonymních oznámení je však z jejich logiky nemožné o daném rozhodnutí oznamovatele vyrozumět.

3. KOMUNIKACE

Policie ČR je při plnění svých úkolů v nepřetržitém kontaktu s jinými subjekty. Od právnických osob policisté vyžadují různé informace, podklady, písemnou dokumentaci, kamerové záznamy, odborná vyjádření apod., tedy informace potřebné pro řešení jednotlivých oznámení. S fyzickými osobami, resp. s občany však policisté jednají dennodenně, a to nejen při přijímání oznámení, ale i při řešení dopravní situace, atd. Tedy komunikace mezi Policií ČR a lidmi, ať už to jsou zástupci, či administrativní pracovníci různých firem, nebo obyčejní občané probíhá neustále a je to nepřetržitý stav. Jako velice důležitou se komunikace jeví v procesu přijímání oznámení.

*„Komunikace je základem sociální interakce. Různé druhy komunikace naplňují náš každodenní život. Komunikujeme s druhými nebo od nich přijímáme zprávy řečí, písmem a také pomocí celé řady neverbálních komunikačních signálů. Reagujeme také na obecné formy sdělení, které se týkají nás všech a nevznikají u žádné konkrétní osoby, nýbrž mají společenský původ. S lidmi komunikujeme mnoha způsoby, verbálně i neverbálně.“*²³ Pokud v této rovině není komunikace kvalitní, nedojde k hodnotnému předání informací a ve stejné rovině je poté oznámení zpracováno. Zde na 100% platí, že kdo se nechce dozvědět, nedoví se. Při přijímání

¹⁹ zák.č. 141/1961 Sb. trestní řád, § 55 odst. 2

²⁰ Tamtéž, § 158 odst. 3

²¹ Tamtéž, § 159a

²² ZP PP (závazný pokyn policejního prezidenta) č. 30/2009

²³ HAYESOVÁ, N.: *Základy sociální psychologie*, Portál, Praha, 2009, s. 29

oznámení je velice důležité občanovi naslouchat, pochopit, z jakého důvodu se na policejní orgán obrátil a věnovat pozornost všem okolnostem jeho oznámení. Jen tak je možné správně podané oznámení vyhodnotit a přijmout patřičná opatření.

Přijme-li policista oznamovatele již s evidentním přístupem, že mu občan svým oznámením "bere čas", těžko může očekávat, že se mu občan bude svěřovat s nějakými většími detaily. Tyto detaily však mohou být pro danou věc nositeli těch nejpodstatnějších informací. Stejně tak lze těžko předpokládat, že u neurvalého oznamovatele bude policista vzájemnou komunikaci prodlužovat dalšími a dalšími otázkami k věci. Nicméně i v těchto případech by měl policista asertivním způsobem situaci zvládnout, neboť na něj je kladen požadavek profesionality, nikoliv na občana. Komunikace je tedy velice důležitým aspektem policejní práce, zvláště pak v procesu přijetí oznámení.

Bohužel, podle statistik týkajících se stížností na činnost Policie ČR je největší měrou zastoupeno právě nevhodné jednání a chování policistů vůči občanům. Statistické údaje (viz. příloha 1,2,3) uvádí kolem 25% z celkového počtu stížností. Stejně tak markantní je počet stížností na pořádkovou a železniční policii, tedy na součásti Policie ČR, které jsou zastoupeny především odvodními odděleními. Je tedy zřejmé, že chování policistů je ze strany občanů vnímáno velmi citlivě a toho by si měli být policisté vědomi bez ohledu na hodnocení důvodnosti či částečné důvodnosti takových stížností, viz. tabulka²⁴.

Rok (vždy ke dni 30. září)	2008	2009	2010
Celkový počet stížností	58	40	59
Z toho důvodných a částečně důvodných	6	4	4

Stejně jako není žádnému policistovi ve svém občanském životě příjemné setkat se s arogantním úředníkem, není občanovi příjemné setkání s policistou, který se neumí chovat. Zvláště pak v situaci, ve které se na policistu obrací s žádostí o pomoc. Jak vidno, při komunikaci mezi policisty a občany je kladen důraz na etiku.

²⁴ Oddělení vnitřní kontroly Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje v Českých Budějovicích – Územní odbor České Budějovice

3.1. ETICKÝ KODEX

Co je to vlastně etický kodex? V dnešní době se tento termín objevuje stále častěji a ve vztahu ke všem možným profesím. Existuje Etický kodex České lékařské komory, Etický kodex práv pacientů, Etický kodex zaměstnanců státní správy a jiné. Není tedy překvapením, že svůj etický kodex má i Policie ČR. Co je však obsahem a podstatou těchto kodexů? Proč se vytvářejí etické kodexy? *„Děje se tak proto, aby došlo ke koordinaci zájmů dané profesní skupiny (reprezentované určitou institucí), příp. celé společnosti, se zájmy soukromými (individuálními), a to jednoznačně ve smyslu nadřazení zájmů skupinových (příp. celospolečenských) nad soukromými (individuálními). Jsou to tedy soubory mravních principů, které mají charakter závazných povinností, jimiž je omezována libovůle jedinců. Orientují profesní chování a jednání jedinců ve jménu „obecného dobra“ (jímž – v případě policistů – je jednoznačně ochrana zdraví, života, bezpečnosti a majetku osob a ústavního pořádku ČR)“²⁵.* Podstata etického kodexu se tedy již podle svého názvu točí kolem pojmů profesní etika, morálka a mravnost. V současné moderní společnosti však tyto pojmy ztrácí význam, vzájemně splývají a je čím dál těžší je od sebe oddělit.

O morálce hovoříme tehdy, pokud určité jednání vztahujeme ke konkrétní osobě, tedy je-li ve shodě s vnitřním svědomím člověka. V případě mravního jednání se však jedná o takové činy, které jsou ve shodě se společenským vnímáním – tedy zda je dané jednání v souladu s vnímáním ve společnosti. Profesní etika je pak nejčastěji definována jako *„soustava vybraných hodnot, norem, principů a povinností, jejichž posláním je přispívat k formování specifického typu chování, rozhodování a jednání, žádoucího pro danou profesi“²⁶.* Historie Etického kodexu Policie ČR je ve svém vzniku přímo spjatá s Evropským kodexem policejní etiky a to především z důvodu, že *„Evropský kodex“ šířeji a začasté i hlouběji rozpracovává konkrétní aspekty policejní služby, snaží se je pokrýt jak co do vnitřní struktury, tak i ve vazbách na společnost jako celek“²⁷.* Na etické kodexy lze nahlížet pozitivně i negativně. *„Příznivci etických kodexů zdůrazňují, že etické kodexy udávají směr a etický rozměr pro každého člena dané profese a poskytuje tak konkrétní mantinely chování dané profese. Kritici zase tvrdí, že etické kodexy nemohou významněji ovlivnit morální chování a jednání jednotlivců, protože zásady morálky a mravnosti si každý člověk osvojuje již od dětství (“nevychovaní*

²⁵ NESVATBA, P.: *Policejní etika*, nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2009, s. 203

²⁶ Tamtéž, s. 149

²⁷ Tamtéž, s. 208

nepomůže žádný kodex")²⁸. V tomto smyslu at' každý vnímá etické kodexy po svém, ale jistě je pro běžného občana přínosem, že se vůbec organizace státní správy a ostatních institucí svou profesní etikou zabývají. Zda pak podle ní i jednotliví pracovníci jednají, je věc druhá.

3.2. PODÁNÍ VYSVĚTLENÍ

Chce-li občan oznámit nějakou událost na Policii ČR, musí samozřejmě pro tyto účely podat nějaké informace o případu. Předané informace jsou pak dále zpracovávány. Při osobním oznámení dochází k podání vysvětlení ze strany občana. Jedním z oprávnění policisty, která mu jsou dána zákonem o Policii ČR, je možnost „*požadovat potřebné vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele*“²⁹. Toto oprávnění je sice více využíváno při provádění výsledků k již oznámené události, ale ve své podstatě se o podání vysvětlení jedná již při samotném oznámení události na obvodním oddělení či při předávání nějakých informací k určité události policejní hlídce v terénu. U oznámení týkajících se různých přestupkových událostí není tato okolnost zvláště zdůrazňována, zejména při formě bez sepsání protokolu či úředního záznamu, kde již sama skutečnost, že se občan obrátil na Policii ČR z vlastního rozhodnutí, stírá potřebu o zdůrazňování tohoto procesu v kontextu znění zákona. Zpravidla se jedná o běžnou komunikaci "občanského charakteru", při níž se policista oznamovatele ptá na potřebné informace k případu a občan rád ve svém zájmu spolupracuje a odpovídá. Nicméně o takové výpovědi je vždy sepsán alespoň úřední záznam, ve kterém musí být uvedeno, že osoba podala vysvětlení po provedeném poučení. Již zmiňovaný zákon o Policii ČR, který je jakousi kuchařkou činnosti Policie ČR, ukládá, že „*policista je povinen před provedením úkonu poučit osobu dotčenou úkonem o právních důvodech provedení úkonu*“³⁰. Jelikož je přijetí oznámení a sepsání úředního záznamu o výpovědi úkonem ve smyslu citovaného zákona o Policii ČR, je nutné každého oznamovatele o takovém úkonu poučit. Jedná se o jedno ze základních práv občana při jednání s Policií ČR.

Samotné podání vysvětlení lze učinit v základní formě při pohovoru s policistou, přičemž takto učiněné vysvětlení k určité věci je následně sepsáno bez přítomnosti oznamovatele formou úředního záznamu. Při oznámeních, která mají vážnější či složitější charakter, je však

²⁸ NESVATBA, P.: *Policejní etika*, nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2009, s. 205

²⁹ zák.č. 273/2008 Sb. o Policii ČR, § 61 odst. 1, písm. a)

³⁰ Tamtéž, § 13

výpověď zaznamenána na formulář s podpisem osoby, která vysvětlení podala. Zde je na formuláři předepsáno kompletní poučení osoby, která svým podpisem s výpovědí vyjadřuje souhlas a její pravost. Takto se děje především v případech oznámení trestné činnosti, u nichž jsou následně uváděna ustanovení tr. řádu či zákona o Policii ČR³¹, neboť u závažnějších událostí je kladen důraz na autentičnost výpovědi, která nesmí být subjektivně ovlivněna policistou. Jistému způsobu subjektivizace výpovědi ze strany policisty se sice vyhnout zcela nejde, ale výpověď sepsaná za přítomnosti občana, jemu předložená k podpisu a poté podepsaná, je přece jen z pohledu autenticity relevantnější.

Jak již bylo uvedeno, není třeba každé podání vysvětlení zapisovat za přítomnosti osoby, která vysvětlení podala. Ve věci podezření z přestupku je zpravidla sepsán jen úřední záznam a následně je takto zachycená výpověď občana postoupena ve většině případů k rozhodnutí správnímu orgánu, který je příslušný k projednání věci³². Teprve správní orgán sepíše protokol o výpovědi za účasti občana, jenž pak občan stvrdí svým podpisem. Naopak při oznámení z podezření ze spáchání trestného činu je zpravidla sepsán protokol o trestním oznámení za přítomnosti oznamovatele a následně je tento protokol stvrzen podpisem. Nemusí však tomu být vždy v samotném počátku, např. v případech oznámení události, u které účast dotyčné osoby není možné zajistit. Jako příklad může posloužit oznámení krádeže měděných kabelů z prostor vlakového nádraží v nočních hodinách, u kterého povaha zaměstnání oznamovatele nedovoluje opustit jeho místo zaměstnání-pracoviště. V takových případech je policistou opět sepsán „jen“ úřední záznam a k protokolaci se přistoupí v pozdějším dohodnutém termínu. Sepsání protokolu o trestním oznámení je velmi důležité z důvodu přesného zachycení informací v dokumentaci a sami občané by měli mít zájem na tom, protokol o trestním oznámení sepsat. Není však povinností tak učinit ihned z místa. Tedy alespoň kromě přesně stanovených případů³³.

Pro názornost může posloužit příklad vloupání do pěti vozidel na parkovišti před restaurací, jehož zaevidování sepsáním protokolu o trestním oznámení s každým z „řidičů“ vozidel by bylo časově velmi náročné a pro občana časově zatěžující. V takových případech je ve věci sepsán jeden úřední záznam, ve kterém jsou jednotlivá podaná vysvětlení všech poškozených zaznamenána a následně je dohodnut termín zpracovatelem případu k sepsání protokolu o trestním oznámení. Případně je sepsán protokol o trestním oznámení s jedním z poškozených

³¹ zák.č. 141/1961, § 158, §100 tr. řádu, zák.č. 273/2008 Sb., § 61

³² zák.č. 200/1990 Sb., § 58

³³ zák.č. 273/2008 Sb., § 61 odst. 1

a výpovědi ostatních se uvedou v samostatném úředním záznamu. Je nutné si uvědomit, že protokolací výpovědi činnost Policie ČR, resp. policejní hlídky při evidenci daného oznámení nekončí. U téměř každého oznámení je nutné provést ohledání místa činu, přičemž o tomto úkonu je taktéž sepsán protokol – „protokol o ohledání místa činu“. Při ohledání místa činu je dále vyhotovován náčrtek a fotodokumentace, navíc se provádí šetření na místě a v okolí místa události, o čemž je následně sepsán samostatný úřední záznam, aj. úkony, které zůstávají oznamovateli skryty. Bylo by tedy neefektivní, sepisovat všechny protokoly za přítomnosti občana, když je zapotřebí především oznámení vhodnou formou přijmout, zpracovat a provést jen ty nejdůležitější úkony. Vše ostatní lze provést dodatečně a dokumentace případu tím nikterak neutrpí.

3.3. VYROZUMĚNÍ

Policie ČR je povinna přijmout veškerá oznámení a provést k nim šetření. O výsledku tohoto šetření, případně o fázi, ve které se šetření nachází, policejní orgán oznamovatele vyrozumí. Formy vyrozumění lze rozdělit opět podle závažnosti a obsahu jednotlivých oznámení. Vyplyvá-li z povahy oznámení, že Policie ČR není příslušná k projednání takového oznámení, odkáže občana na jiný postup ve věci a spisový materiál není vůbec založen. V ten moment odpadá jakékoliv další vyrozumívání, neboť to je splněno samotným poučením občana, jak ve věci postupovat. Policie ČR taktéž nevyrozumívá písemnou formou události, které jsou vyřešeny s konečnou platností na místě, jako např. oznámení přestupku v dopravě. Institut vyrozumění je tedy používán u oznámení, u nichž je založena spisová dokumentace, tedy ve věcech podezření ze spáchání trestného činu, u prověřování zda nebyl spáchán trestný čin a určitého přestupkového jednání. V těchto případech dochází k vyrozumění oznamovatele o učiněných opatřeních, a to do 30ti dnů nebo jednoho měsíce od podání oznámení^{34, 35}. Tato povinnost policejního orgánu je však vázána žádostí oznamovatele, který o vyrozumění musí požádat. O tomto právu je policista povinen osobu poučit. V praxi to znamená, že při samotném přijetí oznámení policistou, tento poučí osobu oznamovatele o tom, že ve věci bude prováděno šetření a pokud o to oznamovatel žádá, bude vyrozuměn o učiněných opatřeních ve věci do třiceti dnů nebo do jednoho měsíce. Rozhodnutí oznamovatele je poté zaznamenáno v sepsaném úředním záznamu nebo v jeho zaprotokolované výpovědi.

³⁴ zák.č. 200/1990 Sb., § 67 odst. 4

³⁵ zák.č. 141/1961 Sb., § 158 odst. 2

V současné praxi je toto právo oznamovatelů využíváno různorodě. Na obvodních odděleních s vysokým počtem oznámení jsou vyrozumění z důvodu snazší kontroly zasílána automaticky, zatímco na obvodních odděleních s nízkým počtem oznámení bývají vyrozumění zasílána jen v případě, pokud o to občan požádá. Toto však neplatí beze zbytku. U druhé varianty, která se striktně drží ustanovení o vznesení žádosti o vyrozumění, však vznikají určité problémy, neboť někteří občané nejsou vůbec poučeni o možnosti být vyrozuměni a v případě delšího šetření ve věci poté dostávají pocit, že Policie ČR ve věci nic nedělá. V prvním případě je občan alespoň vyrozuměn po určité době a ve vhodně koncipovaném vyrozumění zároveň srozuměn s tím, že bude opětovně vyrozuměn o výsledku šetření.

3.4. ROZHODNUTÍ

Je-li založena spisová dokumentace k určitému oznámení, je třeba ve věci provést šetření a o výsledku šetření učinit závěr, tzn. ve věci rozhodnout. Rozhodnutí se váží na rovinu právní kvalifikace. V případech, u kterých z prvotního oznámení není zřejmé, zda-li se ve věci jedná o trestný čin nebo přestupek, tedy je založeno Č.j. (viz. podkapitola 2.1.), provede policejní orgán šetření a pokud ve věci neshledá podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, je spisový materiál "ZALOŽEN". To znamená, že ve věci bylo rozhodnuto s konečnou platností a další šetření již prováděno nebude. V případech, že by z provedeného šetření ve věci vyplynulo podezření ze spáchání trestného činu či přestupku, byl by spisový materiál překvalifikován a dále zpracováván ve smyslu zjištěné právní kvalifikace (viz. podkapitola 2.1. - PŘ a TČ). Ve věci podezření ze spáchání přestupkového jednání (PŘ) je policejní orgán povinen ve věci rozhodnout „do jednoho měsíce ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující podezření, že jej spáchala určitá osoba“³⁶.

Je-li u spisové dokumentace, týkající se podezření ze spáchání přestupku nutné provést další šetření, např. zajistit nějaké písemné podklady, policejní orgán věc odloží, o tomto vyrozumí oznamovatele, ale ve věci dále provádí šetření. V takových případech hovoříme o "administrativním odložení". Tato formule je také občas uvedena ve vyrozumění, aby občan nepodlehł dojmu, že ve věci je zcela rozhodnuto. Po pominutí důvodu odložení je věc oznámena, není-li na místě věc vyřídit jinak. Takovým vyřízením věci je buď odložení věci s konečnou platností, neboť ve věci není podezření z přestupku nebo přestupek nelze projednat.

³⁶ zák.č. 200/1990 Sb., § 58 odst. 3., písm. b)

Dalšími formami rozhodnutí v přestupkovém spisu jsou odevzdání nebo oznámení věci. Odevzdání je rozhodnutí, při kterém je spisový materiál se znaky přestupku postoupen příslušnému orgánu, který je ve věci kompetentní rozhodnout podle zvláštního právního předpisu. Takovým případem je např. přestupkové jednání policisty, vojáka, apod. Oznámení je pak rozhodnutí, jímž je spisový materiál postoupen správnímu orgánu, který je kompetentní v dané věci rozhodnout s konečnou platností. Policie ČR v těchto případech činí pouze „nezbytná šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku a k zajištění důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem“³⁷.

Specifickým druhem oznámení přestupkového jednání jsou návrhové přestupky, které jsou přesně vymezeny v zákoně³⁸. U těchto přestupků je vyžadováno, aby oznamovatel podal návrh na projednání věci u správního orgánu, a to do tří měsíců od doby, kdy se dozvěděl o přestupku nebo o postoupení věci orgánem činným v trestním řízení. V případě, že oznamovatel tento návrh u správního orgánu nepodá, ačkoliv událost oznámil na Policii ČR, nemůže být oznámení správním orgánem projednáno. O tomto je však občana nutné poučit. Pokud jsou v průběhu šetření přestupku zjištěny skutečnosti, že se ve věci nejedná o přestupkové jednání, ale o spáchání trestného činu, je spisový materiál překvalifikován na trestný čin (TČ).

U oznámení návrhových přestupků, např. manželské slovní rozepře apod., se lze v praxi často setkat se stavem, při kterém se jeden z manželů rozhodne tuto situaci řešit oznámením na Policii ČR, ale po vychladnutí emocí již samotný návrh na projednání věci u správního orgánu nepodá, a tím veškerou práci Policie ČR zmaří, viz. tabulka³⁹.

Rok	Počet obdržení oznámení	Počet projednaných oznámení
2006	296	14
2007	344	8
2008	364	4
2009	414	4
2010	481 (16.11.2010)	1 (16.11.2010)

³⁷ zák.č. 200/1990 Sb., § 58 odst. 2

³⁸ Tamtéž, § 68

³⁹ zdroj: Magistrát města České Budějovice, správní odbor

Je jistě pochopitelné, že pod vlivem emocí lidé řeší své problémy různě a zažitým rovnítkem k jejich vyřešení, zvláště u potyček, je oznámení na Policii ČR. Je však nutné mít na paměti, že policista má ze zákona povinnost přijmout každé oznámení, a dále se jím zabývat. Ve většině případů však k projednání přestupku vůbec nedojde, což vede k celkovému skeptickému přístupu policistů k takovým oznámením. To vše se pak projevuje v neochotě policistů, nevstřícnosti a neempatičnosti k danému oznámení a v konečném důsledku se tím policisté dostávají do negativního světla v očích občanů. Podobné situace lze sledovat i u trestních spisových dokumentací, u kterých lze po podání trestního oznámení proti osobě blízké následně nedat souhlas s trestním stíháním a policejní orgán je nucen věc odložit. Není ojedinělým případem, kdy na sebe osoby blízké podají trestní oznámení, při kterém dají souhlas s trestním stíháním a již druhý den takový souhlas vezmou zpět. Někdy i několika hodinová práce policistů při evidování takového oznámení vyjde naprázdno a oznámení z podezření ze spáchání trestného činu musí být podle zákona odloženo.

Trestní spis vzniká zahájením úkonů trestního řízení⁴⁰ na základě právní kvalifikace přijatého oznámení nebo z provedeného šetření. Od tohoto okamžiku, má policejní orgán zákonem stanovenou lhůtu⁴¹ k prověření skutečností, že byl spáchán trestný čin. Pokud policejní orgán v této lhůtě nerozhodne, požádá státního zástupce o prodloužení lhůty⁴² k prověřování, kde uvede, jaké úkony je třeba dále provést a jejich časový horizont. Takovým způsobem lze lhůtu k prověřování prodlužovat opakovaně, ale vždy jen se souhlasem státního zástupce, který ve věci koná dohled. Od doby prvního vyrozumění do jednoho měsíce od oznámení viz. předchozí podkapitola, nebo od doby podání oznámení do rozhodnutí ve věci tedy může uplynout delší doba (i rok), kdy nemusí být oznamovatel ze strany policejního orgánu nikterak vyrozuměn. Nicméně občan má vždy právo se na stav věci informovat. O rozhodnutí ve věci policejní orgán vydá usnesení nebo spisový materiál postoupí věcně příslušnému policejnímu orgánu. „*Usnesení musí obsahovat označení orgánu, o jehož rozhodnutí jde, den a místo rozhodnutí, výrok usnesení s uvedením zákonných ustanovení, jichž bylo užito, odůvodnění, pokud zákon nestanoví něco jiného a poučení o opravném prostředku*“⁴³. „*V odůvodnění je třeba, jestliže to přichází podle povahy věci v úvahu, zejména uvést skutečnosti, které byly vzaty za prokázané, důkazy, o něž se skutková zjištění opírají,*

⁴⁰ zák.č. 141/1961 Sb., § 158 odst. 3

⁴¹ Tamtéž, § 159 odst. 1

⁴² Tamtéž, § 159 odst. 1, odst. 2

⁴³ Tamtéž, § 134 odst. 1

úvahy, jimiž se rozhodující orgán řídil při hodnocení provedených důkazů, jakož i právní úvahy, na jejichž podkladě posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona“⁴⁴.

Věc je usnesením buď odložena nebo je jím zahájeno trestní stíhání proti konkrétní osobě. Věc je usnesením odložena v případech:

- ve věci se nejedná o podezření ze spáchání trestného činu a není na místě věc vyřídit jinak⁴⁵,
- pokud je trestní stíhání nepřípustné⁴⁶ (milost prezidenta, promlčeno, hranice věku trestní odpovědnosti, smrt podezřelého...),
- je-li trestní stíhání neúčelné⁴⁷ (bezvýznamný trest k trestu již uloženému dříve, o skutku již bylo rozhodnuto jiným orgánem a toto rozhodnutí je dostačující),
- pokud se ve věci nepodařilo zjistit skutečnosti, opravňující zahájit trestní stíhání.

Je-li šetřením oznámení na obvodním oddělení Policie ČR zjištěno podezření se spáchání trestného činu, kterého se dopustila konkrétní osoba, je věc postoupena podle věcné příslušnosti Službě kriminální policie a vyšetřování Policie ČR (SKPaV) s návrhem na zahájení trestního stíhání⁴⁸. Je-li poté komisařem SKPaV ve věci shledáno podezření ze spáchání trestného činu, zahájí usnesením úkony trestního stíhání. Výjimkou jsou případy, při nichž lze konat zkrácené přípravné řízení⁴⁹. V takových případech je podezřelé osobě sděleno podezření, poté je vyslechnuta na protokol o výsledku podezřelého a následně je spisová dokumentace předána státnímu zástupci k podání návrhu na potrestání, přičemž zkrácené přípravné řízení by mělo být skončeno do dvou týdnů⁵⁰.

⁴⁴ zák.č. 141/1961 Sb., § 134 odst. 2

⁴⁵ Tamtéž, § 159a odst. 1

⁴⁶ Tamtéž, § 11 odst. 1

⁴⁷ Tamtéž, § 172 odst. 2 písm. a) nebo b)

⁴⁸ Tamtéž, § 160 odst. 1

⁴⁹ Tamtéž, § 179a

⁵⁰ Tamtéž, § 179b, odst. 4

3.5. STÍŽNOST - OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

Není-li občan s rozhodnutím policejního orgánu spokojen, má právo si podat stížnost nebo se proti rozhodnutí odvolat.

V případě, že se ve věci jedná o podezření ze spáchání přestupku a věc může projednat jen správní orgán, vydá konečné rozhodnutí tento správní orgán. Proti tomuto rozhodnutí se však může poškozený odvolat jen ve věci náhrady škody. „*Proti rozhodnutí o přestupku se může v plném rozsahu odvolat jen obviněný z přestupku*“⁵¹. Vydává-li konečné rozhodnutí policejní orgán, jedná se většinou o přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, u nichž je přestupkové jednání vyřešeno blokovým řízením (bloková pokuta) nebo domluvou. Okolnosti, za kterých lze věc vyřešit domluvou a u kterých naopak domluva nepostačuje a je nutné uložit blokovou pokutu, stanoví zákon o přestupcích⁵². Věc však lze vyřešit na místě domluvou nebo blokovou pokutou jen za předpokladu, že přestupce si je vědom svého protiprávního jednání a se sankcí (rozhodnutím) souhlasí. Proti uložení pokuty v blokovém řízení se nelze odvolat⁵³. Pokud není splněna některá z uvedených podmínek, je přestupkové jednání oznámeno ke konečnému rozhodnutí správnímu orgánu viz. výše, přičemž obviněný z přestupku má možnost se vyjádřit k okolnostem přestupkového jednání a z jakého důvodu se sankcí nesouhlasí. Následně správní orgán provede šetření ve věci a pokud není pochybnosti o tom, že obviněný z přestupku se přestupku dopustil a nebyla-li věc vyřízena v blokovém řízení, může správní orgán bez dalšího řízení vydat příkaz o uložení napomenutí (obdoba domluvy) nebo pokuty. „*Obviněný z přestupku může proti příkazu podat do 15ti dnů ode dne jeho doručení odpor správnímu orgánu, který příkaz vydal. Včasným podáním se příkaz ruší a správní orgán pokračuje v řízení*“⁵⁴.

U oznámení, u kterých policejní orgán dospěl k závěru, že se ve věci nejedná o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku a věc založil, má občan možnost podat proti tomuto rozhodnutí stížnost a to u orgánu, který rozhodnutí vydal. Služební funkcionář policejního orgánu poté stížnost předá k posouzení oddělení vnitřní kontroly. Občan má právo se obrátit na oddělení vnitřní kontroly sám. Oddělení vnitřní kontroly je zřízeno v rámci každého územního odboru Policie ČR (bývalá okresní ředitelství). O výsledku kontroly je poté občan vyrozuměn.

⁵¹ zák.č. 200/1990 Sb., § 81 odst. 1, odst. 2

⁵² Tamtéž, § 22, §23

⁵³ Tamtéž, § 84 odst. 2

⁵⁴ Tamtéž, § 87 odst. 4

V případě, že z oznámení vyplýne podezření ze spáchání přestupku a tento přestupek není Policie ČR kompetentní projednat, je věc oznámena správnímu orgánu, který ve věci rozhodne viz. výše. Pokud z oznámení vyplýne, že se ve věci jedná o podezření ze spáchání trestného činu, je rozhodnutí vydáno policejním orgánem, který vydá usnesení. Do usnesení má poškozený možnost podat stížnost, a to do tří dnů od jeho doručení u policejního orgánu, který usnesení vydal. Tato stížnost má následně opravný účinek.

„Jestliže byla lhůta k podání stížnosti mající odkladný účinek zmeškána, avšak byla podána oprávněnou osobou žádost o navrácení lhůty, nelze usnesení vykonat až do pravomocného rozhodnutí o této žádosti“⁵⁵. „Usnesení lze napadnout pro nesprávnost některého jeho výroku, nebo pro porušení ustanovení o řízení, které usnesení předcházelo, jestliže toto porušení mohlo způsobit nesprávnost některého výroku usnesení. Stížnost lze opřít o nové skutečnosti a důkazy“⁵⁶. Ve věci je však také možné se vzdát práva podat proti usnesení stížnost. Této možnosti se v praxi hojně využívá v situacích, kdy je potřeba urychlit nabytí právní moci usnesení. Usnesení totiž nabývá právní moci až po uplynutí doby, po kterou je možné do usnesení podat stížnost, případně od doby, kdy byla stížnost vyřízena. Pro názornost je tedy možné uvést příklad, kdy policejní orgán vydá usnesení o odložení věci z důvodu nepřičetnosti podezřelé osoby (nepřípustnost trestního stíhání), ale v zájmu poškozeného je, aby byl proti podezřelému podán návrh na ochranné opatření. Tím, že se vzdá možnosti podat do usnesení stížnost, nabývá usnesení právní moci ihned a proces nabytí právní moci usnesení se zrychlí.

Stejně tak se využívá možnosti vzdát se práva na stížnost do usnesení při vydávání věcí, které byly policejnímu orgánu vydány jako věci důležité pro trestní řízení a pro trestní řízení jich již není třeba⁵⁷. Toto usnesení se však vydává i osobě, která věci policejnímu orgánu vydala (většinou podezřelá osoba), přičemž pro urychlení procesu vydání věcí je nutné zajistit vzdání se práva na stížnost i této osoby.

„U podání stížnosti do usnesení, může orgán, proti jehož usnesení stížnost směřuje, této sám vyhovět, nedotkne-li se změna původního usnesení práv jiné strany trestního řízení. Jde-li o usnesení policejního orgánu, které bylo vydáno s předchozím souhlasem státního zástupce nebo na jeho pokyn, může policejní orgán sám stížnosti vyhovět jen s předchozím souhlasem státního zástupce. Jestliže lhůta k podání stížnosti již ovšem oprávněným osobám uplynula

⁵⁵ zák.č. 141/1961 Sb., § 140 odst. 4

⁵⁶ Tamtéž, § 145 odst. 1, písm.a, písm. b, odst. 2

⁵⁷ Tamtéž, § 80 odst. 1

a stížnosti nebylo vyhověno jak uvedeno dříve, předloží policejní orgán věc k rozhodnutí státnímu zástupci“⁵⁸. „Při rozhodování o stížnosti přezkoumá nadřízený orgán správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost a také může přezkoumat řízení, které předcházelo napadenému usnesení“⁵⁹. „Nadřízený orgán zamítne žádost, není-li přípustná, byla-li podána opožděně, osobou neoprávněnou, která se jí výslovně vzdala nebo která znovu podala stížnost, kterou již před tím výslovně vzala zpět nebo není-li důvodná“⁶⁰. „Nezamítne-li nadřízený orgán stížnost, zruší napadené usnesení a je-li podle povahy věci potřeba nového rozhodnutí, buď rozhodne sám ve věci, nebo uloží orgánu, proti jehož rozhodnutí stížnost směřuje, aby o věci znovu jednal a rozhodl“⁶¹. „Orgán rozhodující o stížnosti nemůže z jejího podnětu změnit usnesení v neprospěch osoby, která stížnost podala nebo v jejíž prospěch byl stížnost podána“⁶².

Samostatným druhem stížnosti je oprávnění každého občana „upozornit na nedostatky v činnosti policejního útvaru, policisty nebo zaměstnance policie, nebo na skutečnost, že se policista nebo zaměstnanec policie dopustil jednání, které naplňuje znaky trestného činu, správního deliktu nebo kázeňského přestupku“⁶³. Tato upozornění jsou v souvislosti s novelou Zákona o Policii ČR statisticky sledována od počátku roku 2009 a co se týká Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje v Českých Budějovicích, je zaznamenáván zvýšený počet těchto upozornění. Jejich opodstatněnost je však nízká, pokud ji vůbec v takto krátkém časovém horizontu lze hodnotit, viz. tabulka⁶⁴.

Rok (vždy ke dni 30.9)	2009	2010
Celkový počet upozornění	17	50
Z toho opodstatněných	0	5

„Policista nebo útvar policie musí upozornění přijmout. Policie do 30ti dnů ode dne přijetí upozornění vyrozumí toho, kdo jej učinil, o přijatých opatřeních, pokud o toto vyrozumění

⁵⁸ zák.č. 141/1961 Sb., § 146, odst. 1, odst. 2, písm. a)

⁵⁹ Tamtéž, § 147

⁶⁰ Tamtéž, § 148, odst. 1, písm. a), písm.b), písm.c)

⁶¹ Tamtéž, § 149, odst. 1, písm. a), písm. b)

⁶² Tamtéž, § 150, odst. 1

⁶³ zák.č. 273/2008 Sb. o Policii ČR, § 97 odst. 1, písm. a, písm. b)

⁶⁴ Oddělení vnitřní kontroly Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje v Českých Budějovicích

osoba požádá. Oznámení protiprávního jednání podle trestního řádu tímto není dotčeno“⁶⁵. Toto právo občanů je většinou ze strany policistů vnímáno negativně, ale jedná se o jeden z nástrojů kontroly policie ze strany veřejnosti. Jak bylo uvedeno v předchozích kapitolách, Policie ČR je službou veřejnosti a z této pozice zákonitě podléhá její oprávněné kontrole. Je odrazem profesionality každého policisty, jak se s případným podnětem vyrovná. U oprávněného podnětu by měl sám sjednat nápravu, aby se jeho pochybení neopakovalo. U neoprávněného podnětu by měl naopak tento podnět z jeho principu respektovat. Toto uvědomění je však z převážné míry závislé na osobnosti jednotlivého policisty a jeho zkušenostech ze služby.

4. PRÁVA A POVINNOSTI

Jak již bylo řečeno, mezi občanem a Policií ČR existuje v systému přijetí oznámení vztah klient vs. služba. Stejně jako pro každý jiný vztah platí i zde určitá pravidla. Ta lze dále rozdělit na práva a povinnosti, která mají obě strany. Při přijetí oznámení na Policii ČR jsou určitá práva na straně občana, ale stejně tak má Policie ČR jistá oprávnění na své straně. Některá oprávnění jsou však pro obě strany leckdy překvapující. Tato oblast je nejvíce specifikována v právní úpravě zákona o Policii ČR, zák.č. 273/2008 Sb. Aby mohla Policie ČR svou úlohu ve společnosti řádně plnit, je nutné, aby uměla využívat svých oprávnění a zároveň, aby byla tato oprávnění účinná a vymahatelná. Samotný proces přijímání oznámení je zpravidla bezkonfliktním procesem mezi občanem a Policií ČR, v němž se spíše projevují interpersonální problémy mezi jedinci a zdůrazňování oprávnění podle zákona není příliš nutné. Bylo by však dobré, aby občané měli rámcovou představu jak o svých právech, tak o právech Policie ČR, neboť tyto roviny se navzájem prolínají.

4.1. OPRAVNĚNÍ A POVINNOSTI POLICISTY

Samotné přijetí oznámení je především o komunikaci. Konkrétní občan se obrací na konkrétního policistu a poté vzájemně komunikují ve věci, se kterou se občan na Policii ČR

⁶⁵ zák.č. 273/2008 Sb. o Policii ČR, § 97 odst. 2

jako na instituci obrátil. Už první kontakt občana s policistou, případně s pracovníkem recepcy, je regulován povinností, neboť „*policista a zaměstnanec policie jsou při plnění úkolů policie povinni dodržovat pravidla zdvořilosti a dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní*“⁶⁶. Pro někoho možná zdánlivá fráze, ale ačkoliv se mohou někdy důvody neslušného chování zdát oprávněné, není nijak působivé být svědkem toho, jak policista, jako reprezentant instituce, hovoří s občanem arogantně, opovržlivě, a nebo dokonce hrubě přímo v prostorách obvodního oddělení. Nekorektní chování občana totiž není žádnou omluvou pro stejné chování policisty, právě naopak.

„*Policista je dále při přijetí oznámení povinen před provedením úkonu poučit osobu dotčenou úkonem o právních důvodech provedení úkonu, a jde-li o úkon spojený se zásahem do práv nebo svobod osoby, také o jejích právech a povinnostech*“³⁰. To je zvláště markantní v situacích, kdy občan v rámci svého oznámení předává bližší informace policistovi a následně uvede svou výpověď do protokolu. V tomto případě je např. zcela nutné, aby byl občan poučen o svém právu k věci nevypovídat, pokud by svou výpovědí vystavil sebe nebo osobu blízkou trestnímu stíhání nebo postihu za přestupek. Na druhou stranu má policista právo „*požadovat v rozsahu potřebném pro splnění konkrétního úkolu policie od orgánů ozbrojených sil, bezpečnostních sborů a dalších orgánů veřejné správy, jakož i právnických a fyzických osob věcnou a osobní pomoc, zejména potřebné podklady a informace včetně osobních údajů. Tyto orgány a osoby jsou povinny požadovanou pomoc poskytnout, nemusí tak učinit, brání-li jim v tom zákonná nebo státem uznaná povinnost mlčenlivosti anebo plnění jiné zákonné povinnosti. Fyzická osoba tak nemusí dále učinit, pokud by poskytnutím pomoci vystavila vážnému ohrožení sebe nebo osobu blízkou*“⁶⁷.

Co se týká oprávnění policisty v systému přijetí oznámení, tak nejvýraznějším oprávněním je oprávnění „*požadovat potřebné vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele a vypátrání hledané nebo pohřešované osoby*“⁶⁸. Dalším, v policejní praxi na stejnou úroveň postaveném oprávněním, je oprávnění policisty „*vyzvat k prokázání totožnosti osobu, od níž je požadováno vysvětlení, která je oznamovatelem podezření ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu a dále na žádost jiné osoby, která má na zjištění totožnosti právní zájem, jakož i osobu, která o prokázání totožnosti policistu požádá a zjištěné osobní údaje předat osobě, která*

⁶⁶ zák.č. 273/2008 Sb., § 9

⁶⁷ Tamtéž, § 18

⁶⁸ Tamtéž, § 61 odst. 1, písm. a), písm. b)

o prokázání totožnosti požádala“⁶⁹. Zvláště poslední uvedené oprávnění může být velmi důležité v případě přijetí oznámení škodní události, např. poškození vozidla na parkovišti neopatrným otevřením dveří jiného vozidla, neboť v takovém případě se ve věci nejedná o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, ale poškozený občan má jistě pro potřebu vymáhání způsobené škody právní zájem na zjištění totožnosti osoby, která svým neopatrným otevřením dveří svého vozidla škodu způsobila. V souvislosti s ustanovením o osobě blízké může být opsání registrační značky vozidla v takovém případě do budoucna nedostačující. Ne vždy si tyto kontexty policisté uvědomují. Důvodem bývá často obava z překročení pravomocí a zásah do občanskoprávních sporů ve spojitosti s neoprávněným zásahem do osobních údajů. Zároveň však v některých případech policisté hledají více důvody, proč občanovi nevyhovět, než jak vyhovět. Přitom si však ani neuvědomují, že takovým přístupem sami porušují zákon.

U povinností policejního orgánu v trestním řízení je pro potřeby systému přijímání oznámení nejpodstatnější, že *„policejní orgán je povinen na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětů jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele*“⁷⁰.

4.2. PRÁVA A POVINNOSTI OBČANA

Občan má právo, obrátit se na Policii ČR s žádostí o pomoc, kdykoliv to uzná za vhodné. Policejní orgán až následně posuzuje svou kompetenci k vyřízení žádosti. Občan má i další práva, a to především právo být vyrozuměn o učiněných opatřeních ve věci do 30ti dnů nebo do jednoho měsíce. V případě spisové dokumentace o přestupku *„může policista umožnit nahlédnutí do spisu zpracovaného za účelem oznámení přestupku nebo odevzdání věci, pokud je to třeba k uplatnění práv fyzických nebo právnických osob a nebrání-li tomu jiné okolnosti (např. Ochrana osobnosti, osobních údajů, nebo utajovaných informací)*“⁷¹. V trestním řízení má pak občan *„právo nahlížet do spisů, pokud je osobou obviněného, poškozeného nebo zúčastněnou osobou, s výjimkou protokolu o hlasování a osobních údajů svědka podle § 55*

⁶⁹ zák.č. 273/2008 Sb., § 63, odst. 2, písm. d), písm. j), písm. k)

⁷⁰ zák.č. 141/1961, § 158 odst. 1

⁷¹ ZP PP č. 83/2006

odst. 2 tr. řádu (utajená totožnost), a může si na své náklady pořizovat kopie spisů a jejich částí či si z nich alespoň činit poznámky a výpisky. V přípravném řízení však může státní zástupce nebo policejní orgán právo nahlédnout do spisů a spolu s tím ostatní výše uvedená práva za závažných důvodů odepřít. Závažnost důvodů, ze kterých tato práva policejní orgán odepřel, je na žádost osoby, jíž se odepření týká, státní zástupce povinen urychleně přezkoumat“⁷².

V současné době bývá v případech nahlížení do spisového materiálu a potřeby učinit si z něho na své náklady kopii ze strany advokátů využíváno fotoaparátů, neboť pro policejní orgán je velmi komplikované vyúčtovat proti dokladu vyhotovení kopie. A činit si poznámky nebo zápisky je v rozsáhlejší spisovém materiálu často nedostačující. S touto okolností z praxe je tedy vhodné občana seznámit.

„Po podání oznámení má občan právo na vydání potvrzení o provedeném úkonu“⁷³. O takové potvrzení však musí občan požádat. V tomto kontextu je nejčastěji vydáváno potvrzení o přijetí oznámení, ve kterém je uvedeno číslo jednacích, adresa policejního orgánu, popis události a podpis policisty. Takových potvrzení o oznámení je využíváno především pro zaměstnavatele nebo pro potřeby oznámení pojistných událostí.

V neposlední řadě má občan důležité oprávnění, a to *„upozornit na nedostatky v činnosti policejního útvaru, policisty nebo zaměstnance policie, nebo na skutečnost, že se policista nebo zaměstnanec policie dopustil jednání, které naplňuje znaky trestného činu, správního deliktu nebo kázeňského přestupku“⁶³.* Využití tohoto práva si lze v rámci podání oznámení na PČR představit právě pro případ hrubého a vulgárního chování policisty vůči občanovi.

5. NEGATIVNÍ JEVY

V interakčním vztahu mezi občanem a policistou, stejně jako v každém jiném, se objevují specifické negativní jevy. Vznik a dlouhodobý výskyt má mnoho příčin. Jak občan, tak policista nesou na těchto negativních jevech svůj díl viny, ale bohužel většinou jsou nositeli a původci sami policisté. Toto je zapříčiněno především tím, že každý policista je

⁷² zák.č. 141/1961, § 65 odst. 1, odst. 2

⁷³ zák.č. 273/2008 Sb., § 109 odst. 1

reprezentantem instituce, která má dohlížet na dodržování zákonů, a proto by měl hodnoty chráněné zákonem dodržovat především sám. A to ať už se týká správních deliktů, trestněprávní roviny nebo občanskoprávní roviny. Zároveň se musí policista chovat profesionálně vůči své profesi a poskytnout podle svých možností a schopností občanovi službu, o kterou občan oprávněně žádá. Oba tyto základní požadavky však někteří policisté při přijímání oznámení nesplňují a konflikty sami vyvolávají.

Na druhé straně si někteří občané vůbec nejsou vědomi role Policie ČR ve společnosti, na konkrétní policisty se obracejí s žádostmi, které nejsou ani okrajově příslušné k řešení Policií ČR. V jiných případech zase podávají oznámení na Policii ČR a jsou překvapeni z následné časové náročnosti zaevidování oznámení, právního aspektu šetření v dané věci a apelu na součinnost jejich osoby na případu. Následně svou pozici vnímají negativně a přenáší své emoce na policistu. V praxi se jedná především o případy, v nichž občan po poučení o postupu ve věci vytýká policistovi, že „podezřelý“ nebude potrestán ihned a současně zmiňuje skutečnost, že kdyby věděl, že bude trávit na oddělení tolik času, nic by nehlásil apod. I v takových případech je však nutné si uvědomit, že i na subjektivní kritiku má občan právo a opět je jen na profesionalitě a schopnostech jednotlivého policisty, jak se s takovou situací vyrovná, případně přesvědčí občana o nutnosti jeho spolupráce a jeho emoce usměrní.

5.1. BAGATELIZACE

Bagatelním jednáním při přijímání oznámení na Policii ČR je snižování důležitosti jednotlivých oznámení a přístup policistů k oznámení v průběhu jeho evidování. Tento jev je pro činnost Policie ČR skrytým nebezpečím a může vyústit ve škodlivé následky, kterým je možné předcházet. Příčiny bagatelního jednání mohou být různé, ale víceméně se stále opakují. Jedním ze spouštěčů u policisty je jeho neprofesionální přístup ke službě, k profesi. Policista po určité době své činnosti dostává pocit, že za svou roli poškozeného si může občan sám, protože si nedával na sebe nebo na své věci dostatečný pozor a v tomto ohledu poté k občanovi přistupuje. Ve svém postoji zůstává konstantní a není schopen se povznést nad skutečnost, že běžný občan není s delikventním chováním v tak častém úzkém kontaktu, jako policista, který se s ním setkává denně. Např. u vloupání do vozidel může začít policista oznamovatele nejprve mentorovat o tom, že pokud si přes noc ponechá v autě autonavigaci, není se co divit, že mu jí

někdo odcizí. Následně začne oznamovatele přesvědčovat o tom, že si vozidlo zřejmě neuzamkl a že v případě neuzamčení vozidla pachatel do vozidla nevnikl násilím a vzhledem ke škodě nižší než 5.000,-Kč se ve věci nejedná o trestný čin⁷⁴, ale o přestupek⁷⁵, přičemž pro zaevidování věci není nutná přítomnost občana na oddělení. Na základě takového jednání policisty se někteří občané raději rozhodnou k zaevidování události pro podezření ze spáchání přestupku na místě bez své další účasti na zaevidování události s tím, že vozidlo neuzamkli a policista věc zaeviduje formou úředního záznamu bez výsledku jako přestupek proti majetku. Tyto situace lze považovat za nejtypičtější způsob bagatelizování oznámení. Co však z takového oznámení pro obě strany vyplývá? Pro občana jednoznačně vyvstává otázka, jestli se pro příště na Policii ČR vůbec obrátí a o Policii ČR (nikoliv o jednotlivém policistovi) si učiní svůj obraz, který jistě nebude pozitivní. Pro policistu takové vyřešení věci znamená, že oznámení zaeviduje rychleji, než kdyby se jednalo o trestný čin (méně formulářů, nutnost podpisů, aj.) a nijak se netrápí tím, jak o věci dále přemítá dotýčný občan. Příčin podobného chování policisty může být několik. Jedním z kritérií, podle kterého je hodnoceno obvodní oddělení, je objasněnost. Tedy počet objasněných trestných činů z celkového počtu oznámených. Ačkoliv je v poslední době snaha tento přístup ignorovat, je to víceméně jediný kvantitativní způsob hodnocení činnosti Policie ČR. Objasněnost je udávána v procentech a týká se jen trestných činů. Na periferních odděleních, kde je nízký výskyt trestné činnosti, je zaevidování každého těžko objasnitelného trestného činu (specificky majetková trestná činnost) jevem, který zřejmě sníží sledovanou objasněnost oddělení. Naopak u velkých oddělení v centrech velkých měst je výskyt trestné činnosti tak vysoký, že není ani tak řešena objasněnost, jako spíše náročnost zaevidování všech oznámení, která jsou podána. Je tedy snahou policistů, každé oznámení zaevidovat co nejrychleji, a to i za cenu jiné právní kvalifikace viz. příklad. O rozdílném počtu přijatých oznámení podle právní kvalifikace na vybraných obvodních odděleních územního odboru Policie ČR České Budějovice vypovídají statistické výstupy, viz. tabulka⁷⁶

Rok (vždy ke dni 30. září)	2008			2009			2010		
Právní kvalifikace	ČJ	PŘ	TČ	ČJ	PŘ	TČ	ČJ	PŘ	TČ
OOP České Budějovice	2230	1831	1484	2387	1673	1238	2814	2077	2007
OOP Čtyři Dvory	1247	1093	857	1350	1183	751	1556	1158	729
OOP Hluboká nad Vltavou	359	357	172	343	245	149	354	195	160

⁷⁴ zák.č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 205 odst.1, písm.a), písm. b)

⁷⁵ zák.č. 200/1990 Sb., o přestupcích, § 50 odst. 1, písm. a)

⁷⁶ Statistické údaje Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje v Českých Budějovicích-Územní odbor České Budějovice

V každém případě je takové zmanipulované a zbagatelizované oznámení silně negativním jevem pro Policii ČR, protože v první řadě občan ztrácí důvěru v Policii ČR a Policie ČR absolutně selhává v jednom ze svých prvořadých úkolů, kterým je předcházení trestné činnosti. Takový způsob vyřešení oznámení jednak zbavuje Policii ČR nástrojů v trestním řízení, které jsou odlišné od přestupkového. Dále při vyhodnocování sériové trestné činnosti na úseku vloupání do vozidel nemusí být případ do série zahrnut, neboť není veden jako trestní spis a tedy není ani veden ve specifickém informačním systému PČR, z něhož jsou veškeré případy dále analyzovány. V případě zjištění osoby podezřelé z vloupání do několika vozidel není Policie ČR 100% schopna do takového jednání zahrnout (provést šetření k sérii) i případ, který byl na místě ponížen na přestupek, viz. výše uvedený příklad. Bagatelním přijetím oznámení může být občan sekundárně zbaven i svého práva domáhat se škody proti konkrétní osobě v trestním řízení.

K bagatelizaci však dochází někdy i ze strany samotných občanů, kteří při prvním kontaktu s policistou ještě pod vlivem emocí popisují událost určitým způsobem a po uklidnění začínají měnit svou výpověď do zcela jiné roviny. Jindy zase od počátku zlehčují svá oznámení (zvláště v problematice mezilidských vztahů) a poté jsou udiveni, že Policie ČR upřela svou pozornost ve věci na jiný problém, než který oni pociťovali. Zde opět záleží na zkušenostech jednotlivého policisty aby dokázal volit takové otázky, které pokud možno odpoví na všechny aspekty dané problematiky oznámení. Do bagatelního jednání lze přiřadit i přístup policisty v průběhu komunikace s občanem.

5.2. RUTINÉRSTVÍ

Rutinérství se v Policii ČR projevuje u přijímání oznámení spíše v netaktním přístupu k oznamovateli. Policista s několikaletou praxí je již zvyklý na téměř shodné typy oznámení (vloupání do vozidla, odcizení kabelky z nákupního vozíku, ztráta peněženky, odcizení jízdního kola, apod.) a k jednotlivým oznámením přistupuje s určitou rutinností. Při tom se vytrácí vnímání toho, že pro občana se může v dané věci jednat o první kontakt s Policií ČR vůbec. Abychom však nepřikládali v této fázi rutinérství přílišnou negaci, je třeba říci, že svým způsobem může být takový odstup přínosný. Policista sice může působit poněkud emočně

oploštělý, ale na druhou stranu mu toto umožňuje s odstupem vyhodnocovat závažnost předávaných informací. Rutinní přístup policisty v této fázi by nikdy neměl překročit určitou mez, za kterou by působil spíše jako automat.

Jako zcela negativní jev je rutinérství spatřováno v policejní činnosti, která následuje v souvislosti s přijetím oznámení na místě činu při jeho ohledání. Především v případech spáchání majetkové trestné činnosti či přestupků proti majetku je na místě události provedeno ohledání místa činu. Účelem ohledání místa činu je zajištění stop, jejichž zkoumáním by bylo možné určit konkrétní osobu pachatele. V případech, kdy lze na místě předpokládat výskyt stop, je na místo povolán kriminalistický technik, aby se pokusil stopy vyhledat a zajistit. V některých případech je však výskyt stop téměř vyloučen (po rozbití okénka pachatel sáhl do vozidla a odešel). Delší dobu sloužící policisté již mají zaběhlé způsoby provádění ohledání místa činu a přistupují k němu s tím, že je to povinná součást spisového materiálu, na místě učiní běžné úkony rutinním způsobem a poté stejně rutinním způsobem vypracují protokol o ohledání místa činu. V těchto případech může dojít buď ke znehodnocení stop (např. pošlapání) nebo naopak k vytvoření nových (např. kouření na místě činu a odhození nedopalku před příjezdem kriminalistického technika).

Zajištění stop na místě činu je jednou z nejpodstatnějších věcí pro ustanovení osoby pachatele, případně k jeho usvědčení ze sériové činnosti. Některým policistům, zvláště déle sloužícím, připadá ohledání místa činu jako něco navíc, v některých případech neopodstatněné a přistupují k němu rutinně. V trestním řízení však má ohledání místa činu nezastupitelnou roli a jeho podcenění může vést až ke zmaření celého trestního řízení.

Na druhé straně je nutné uvést, že v současné době je různými televizními pořady, zvláště zahraničními, běžnému občanovi předkládáno, že stopy lze zajišťovat téměř ze všeho, jen mít k tomu prostředky. S takovým názorem pak občané na místě ohledání argumentují. Markantní je to u trasologických stop nebo daktyloskopických stop, u nichž se občané domnívají, že otisk prstu lze sejmout z madla z hrubého plastu o velikosti 1cm². Více a více rozšířenou oblastí diskusí je možnost zajištění DNA profilu. V takových případech je opět na komunikačních schopnostech policisty, jak občanovi vysvětlit, z jakého důvodu není možné stopy zajistit a že kriminalistika není televizní seriál.

5.3. PRÁCE S INFORMACEMI

Aby bylo možné nějakým způsobem zaevidovat oznámení od občanů, je logicky nutné zjistit co nejvíce informací o případu. Každé přijaté oznámení je vyhodnocováno a následně je ve věci stanovena právní kvalifikace. Ať už se jedná o přestupek, trestný čin či nebo se ve věci vůbec nejedná o protiprávní jednání. Pro správnou právní kvalifikaci oznámení je nezbytné získání kvalitních informací. V zásadě jsou nejprve zjišťovány údaje k osobě oznamovatele, poškozeného a případné podezřelé osoby. Dále jsou zjišťovány okolnosti případu v souvislosti s dobou spáchání, místem, způsobem a vzniklou škodou. Pro správné posouzení věci je nutné se zabývat všemi základními kriminalistickými otázkami a především znát hranici právní kvalifikace mezi přestupkovým jednáním a trestnou činností. U určitých oznámení je tato hranice křehká a pouze získání potřebných informací může zaručit správné vyhodnocení dané situace. V tomto smyslu je na policisty kladen požadavek, aby se co nejvíce orientovali v právním řádu, a na občany, aby veškeré dostupné informace policistům předali.

Negativními jevy v této oblasti jsou např. situace, v nichž občan policistovi předá informaci, že místo činu je monitorováno bezpečnostním kamerovým systémem a policista takovou informaci nezanese do protokolu o trestním oznámení, případně do úředního záznamu a následný zpracovatel případu kamerový záznam nevyžádá. V jiném případě policista nezareaguje na okolnost, při níž mu oznamovatel sdělí, že v odcizené peněžence měl platební kartu, přičemž pro potřeby dalšího šetření je jistě vhodné zajistit souhlas s poskytnutím informací týkajících se bankovního tajemství. Nehledě nato, že v této rovině se může právě jednat o úzkou hranici mezi přestupkem a trestným činem⁷⁷.

Asi každý si dokáže představit situace, při kterých může nesdělení určité informace vést až k tragickým následkům. Ať už se jedná o různé havárie, u kterých je nutné sdělit počet zraněných osob včetně rozsahu jejich zranění, informace k plynofikaci, apod., stejně jako specifika zraněné osoby např. u dopravní nehody. Je nutné si stále uvědomovat, že Policie ČR je součástí integrovaného záchranného systému (IZS) a jak na místě dopravní nehody se zraněním, tak u požáru nebo jiné mimořádné události může být právě Policie ČR první složkou

⁷⁷ zák.č. 200/1990 Sb., § 50 odst. 1, písm. a) vs. zák.č. 40/2009, § 234

IZS na místě. Prvotně zjištěné informace na místě jsou pro následnou kooperaci mezi složkami IZS nenahraditelné a z časového hlediska případného zásahu mohou sehrávat rozhodující úlohu. Předání jen části informací hlídce Policie ČR s tím, že údaje o zranění či o okolnostech požáru apod. budou sděleny až záchranné službě či hasičům, je chybné a občas k němu stále bez špatného úmyslu ze strany občanů dochází. Zde opět záleží na zkušenostech a profesionalitě policistů a všech členů IZS, aby potřebné informace získali. Výše popisované negativní jevy jako bagatelizace či rutinérství zde mohou hrát fatální úlohu. Toto by si měli neustále uvědomovat obě strany.

5.4. KOMUNIKACE

Pro řádné plnění svých úkolů musí Policie ČR úzce spolupracovat s různými organizacemi a především s občany. Bez vzájemné komunikace není řádné fungování Policie ČR možné. U přijímání oznámení je komunikace mezi občanem a policistou velice důležitým faktorem. Pokud bude komunikace svázána nedůvěrou občana k Policii ČR, neposkytne občan veškeré informace, které mu jsou známy. Ať už je důvodem nedůvěry obava z posměchu nebo nepochopení situace, špatná komunikace se vždy projeví na kvalitě spisového materiálu. Občané by neměli určité informace považovat za nepodstatné a policistovi by měli neselektovaně předávat veškeré informace, které se jim k případu vybaví. Filtr informací by měl provést policista. Z tohoto pohledu je opět kladen důraz na komunikační schopnosti policistů. V praxi se lze setkat se situacemi, při nichž policista přijede na místo události a neví, jak začít komunikaci s oznamovatelem, případně řídit komunikaci. Na občana samozřejmě takové situace působí neprofesionálně a zpravidla se iniciativy nechytá. Spokojí se s pár otázkami a dále ve věci komunikačně nekooperuje. Opakem jsou situace, při nichž je občan neustále dotazován na různé okolnosti případu, ale jakoby povahy otázek nechápe, proč se ho policista na takové informace vůbec ptá. Toto nepochopení někdy přetrvává i po poučení o důležitosti požadovaných informací.

Stejně jako policisté, tak i občané by si měli uvědomovat, že komunikace je základním aspektem v systému přijímání oznámení a na komunikaci závisí následná kvalita založené spisové dokumentace. Komunikativní policista navíc vzbudí dobrý pocit u občana a ten se poté informačně snáze otevře. Pokud občan cítí porozumění a je s ním jednáno slušně, odhodí prvotní nejistotu, která většinu oznámení doprovází. Ne každý je zvyklý obracet se na Policii

ČR a tuto vnímá spíše jako represivní orgán, nikoliv jako instituci, která pomáhá a chrání. Z tohoto vnímání pramení i chování občana vůči policistovi a zda se jeho přístup změní, závisí spíše na osobnosti policisty a vhodně zvolené komunikaci. Navíc občan, který po oznámení odchází z policejní služebny s dobrým pocitem, bude mnohem snáze nakloněn následným úkonům, které v souvislosti s šetřením ve věci přichází v úvahu, včetně rozhodnutí ve věci.

5.5. SYNDROM VYHOŘENÍ

„Ze sociálně pedagogického hlediska lze syndrom vyhoření všeobecně charakterizovat jako psychický stav fyzického, emocionálního a duševního vyčerpání vycházejícího z chronického stresu a zátěže, jež jsou spojeny s dlouhodobým nasazením pro jiné lidi, přičemž paralyzuje celou osobnost nejen v rovině tělesné, psychické a emocionální, ale i v rovině sociální.

Vyhoření samo o sobě nepřichází náhle. Proces, během kterého dochází k vyhořívání, probíhá v několika fázích, jejichž průběh je u každého jedince individuální a jejich vývoj může probíhat několik měsíců nebo let. Nebezpečí pozvolného průběhu vyhořívání spočívá v tom, že až ve fázi úplného vyhoření – až je po všem – si člověk teprve uvědomí, co se s ním dělo nebo dokonce že vyhořel. Prvotní fáze velkého, někdy naivního a nerealistického, nadšení záhy vystřídá stav stagnace, která dříve či později přeroste v dlouhodobou frustraci. Poslední fází, kterou jedinec projde, je celková apatie vůči práci, která se rozvine od nezájmu o cokoli či kohokoliv až k úplnému vyhoření. Jedinou záchranou je včasný a efektivní zásah zvenčí, intervence, kterou může poskytnout rodinný příslušník, přítel, kamarád, spolupracovník, vedoucí funkcionář či náhodný známý. Intervence může mít podobu jakékoliv změny od pracovní pozice až po změnu celkového stávajícího života (rodiny, partnera, místa bydliště, firmy, apod.) Podstatou intervence je najít nový motiv, který se stane novou hnací hybnou silou do života člověka.“⁷⁸

Výkon policejní profese je jednou z typických profesí, u nichž k syndromu vyhoření dochází. Ne však vždy lze jednání a chování policistů připisovat tomuto jevu. Existence pokřiveného vnímání samotného procesu přijímání oznámení u některých policistů v souvislosti s neprofesionálním jednáním vůči občanům varuje, že tento jev není radno

⁷⁸ DRBALOVÁ, P.: *Příčiny a příznaky syndromu vyhoření u policistů základních útvarů*, Brno, 2010, Diplomová práce, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, Institut mezioborových studií, s. 16-17

podceňovat a v tomto smyslu by měl být kladen důraz na koncepční zlepšování podmínek výkonu práce u Policie ČR, snižování administrativní zátěže při evidenci oznámení, kariérní postup a v neposlední řadě vzdělávání policistů v této oblasti. I samotná možnost změny působiště u Policie ČR může díky dílčí změně přispět ke zlepšení vnímání výkonu profese u jednotlivých policistů. Tato možnost však nebývá zcela dosažitelná.

6. VÝZKUMNÉ CÍLE, PROSTŘEDKY A ORGANIZACE VÝZKUMU

K naplnění cíle této práce bylo provedeno vyhodnocení statistických výstupů Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje v Českých Budějovicích a Magistrátu města České Budějovice v kontextu s osobní praxí policisty obvodního oddělení Policie ČR.

Cíl výzkumu :

- Ověřit podíl nevhodného chování a jednání policistů v kontextu stížností ze strany občanů.
- Seznámit občany s reprezentativním vzorkem přijatých oznámení na vybraných obvodních oddělení na území okresu České Budějovice.
- Poukázat na počet stížností občanů na činnost Policie ČR na území okresu České Budějovice a jejich oprávněnost.
- Popsat nejčastější negativní jevy v interakčním procesu mezi Policií ČR a občanem a zdůraznit jejich vliv na tento proces.

Metody řešení:

Pro šetření byly použity metody analýza a syntéza. Analyzovány byly poznatky z dlouholeté praxe policisty obvodního oddělení Policie ČR v konfrontaci se statistickými výstupy Ministerstva vnitra ČR, Policie ČR a Magistrátu města České Budějovice pro provedení syntézy a ověření hypotéz.

Vyhodnocení statistických výstupů

Statistické výstupy celkového celorepublikového počtu podaných stížností v evidenci s rozdělením podle předmětu podání (viz. přílohy 1,2,3) nemají vypovídající hodnotu o celkovém počtu přijatých stížností, neboť v jednom oznámení může být zahrnuto několik předmětů podání. Součet uvedených čísel v kolonce „počet“ tedy nevypovídá o celkovém počtu stížností, jako takových.

Statistické výstupy přijatých oznámení na vybraných obvodních odděleních na území okresu České Budějovice podle právní kvalifikace (viz. str. 40) nemají v případě čísel jednacích „ČJ“ zcela vypovídající hodnotu, neboť zde jsou zahrnuty i dožádání státních institucí, žádosti o provedení výslechu jiným policejním orgánem, apod. Nicméně i takováto agenda musí být policisty zaevidována a zpracována.

Statistické výstupy stížností podle § 97 zák.č. 273/2008 Sb. na území Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje v Českých Budějovicích (viz. str. 34) jsou evidovány od nabytí účinnosti novely zákona o Policii ČR č. 273/2008 Sb., tedy od 1.1.2009.

Výsledky provedeného výzkumu

Díky poznatkům z praxe a statistickým výstupům byl ověřen negativní vliv nevhodného chování a jednání policistů na vnímání činnosti Policie ČR ze strany občanů. Zároveň se potvrdila neinformovanost občanů o systému přijímání oznámení na Policii ČR a vnímání role Policie ČR. S problematikou vzrůstajícího počtu přijatých oznámení se projevila i rozdílná zatíženost jednotlivých obvodních oddělení Policie ČR při přijímání oznámení od občanů a její vliv na přístup policistů k jednotlivým oznámením. Dále se ukázal vzrůstající počet stížností a upozornění na činnost Policie ČR ze strany občanů.

Na negativních jevech v interakčním procesu přijímání oznámení na Policii ČR se podílí jak občané, tak policisté, nicméně lze konstatovat, že i přes nesprávné chování občana by měl policista vždy vystupovat profesionálně.

ZÁVĚR

V práci jsem se zabýval problematikou komunikace občanů s Policií ČR v kontextu přijímání oznámení, kterou vnímám jako jednu z nejdůležitějších ve vztahu mezi občanem a Policií ČR.

Snažil jsem se popsat příčiny, které vedou k třecím plochám mezi občanem a Policií ČR. V porovnání se statistikou celorepublikového počtu přijatých stížností na činnost Policie ČR ze strany občanů (přílohy č. 1,2,3) lze konstatovat, že největší měrou dochází k problémům v oblasti jednání u služby pořádkové a železniční policie, která je v drtivé většině reprezentována právě obvodními odděleními. Z toho lze usuzovat, že činnost obvodních oddělení je stěžejní v interakčním procesu Policie ČR s občanem a nejvíce se odráží na hodnocení Policie ČR ze strany občanů.

Policie ČR jako orgán činný v trestním řízení zasahuje do práv občanů, ale může tak činit jen ze zákonných důvodů. Těžko jí tedy vyčítat případné „nedostatky“ v zákonech. Toho si však nejsou občané vždy zcela vědomi a určité právní postupy Policii ČR vytýkají. Policie ČR je při své činnosti zcela vázána právním řádem České Republiky a s její činností se občané nejčastěji setkávají právě při podávání svých oznámení. V posledních letech se počet oznámení zvyšuje (viz. tabulka str. 40) a tím do kontaktu s činností Policie ČR přichází více a více občanů. Čím více oznámení je učiněno, tím větší je kladen nápor na policisty při jejich oznámení. V tomto ohledu se stále více projevuje časová náročnost na zaevidování všech oznámení, zvláště na obvodních odděleních v lokalitách s větším výskytem delikventního jednání. Ve střetu s neznalostí systému přijímání oznámení ze strany občanů a ve spojení s jejich neznalostí skutečné role Policie ČR ve společnosti dochází ke konfliktům, k nimž nemalým dílem přispívají sami policisté svým nevhodným chováním a jednáním.

Proč se policisté k osobám oznamovatelů staví mnohdy již od počátku negativně je otázkou složitou a důvodů je několik. Tématicky stejná oznámení protiprávního jednání, kterému se dalo ze „zkušenosti“ zabránit (neustálé ponechávání cenných věcí ve vozidlech, do nichž je pak prováděno vloupání), evidování návrhových přestupků, které pak následně nejsou až na pár výjimek projednávány (viz. tabulka str. 29), evidování problematiky občanskoprávních sporů bez efektivní možnosti je eliminovat, je ve spojení s nelichotivým vnímáním Policie ČR a celospolečensky negativním hodnocením vymahatelnosti a předvídatelnosti práva nejčastějším důvodem, proč policisté svou profesi vnímají spíše jako

běžné zaměstnání a ne jako důležitou službu veřejnosti, která má pomáhat a chránit. Ostatně reakce občanů na motto „pomáhat a chránit“ ukazuje, že vnímání činnosti Policie ČR je v očích veřejnosti spíše negativní.

Co se týká oblíbenosti Policie ČR, tak z praxe vím, že většině občanů nejvíce záleží na slušném chování. Se vzniklou újmou se občan většinou vypořádá bez problémů, ale nevhodné chování k jeho osobě ze strany zástupce instituce, od které očekává pomoc a pochopení, je pro něj nepřijatelné. Při přijímání oznámení jsem se mnohokrát setkal s tím, že oznamovatel zcela pochopil problematiku svého oznámení a i přes negativní výsledek šetření pro jeho osobu byl s činností Policie ČR spokojen. Vezmu-li v potaz, že čím dál více občanů má osobní zkušenost s činností Policie ČR, tedy osobně jedná s konkrétním policistou, tak každá taková negativní zkušenost se odráží na vnímání Policie ČR jako celku, a to ve všech jejích činnostech, nejen v kontextu přijímání oznámení. Přijímání oznámení, resp. činnost obvodních oddělení bývá prvním článkem řetězce činností Policie ČR. Téměř každé oznámení, které bylo následně řešeno u soudu, bylo učiněno právě na obvodním oddělení Policie ČR. Policisté si však tento aspekt své činnosti ne vždy zcela uvědomují a k dokumentaci jednotlivých oznámení přistupují liknavě. Co se do spisové dokumentace jednotlivého oznámení nezachytí přímo na počátku, je o to složitější zachytit následně. Zvláště markantní je to pak u ohledání místa činu.

Podle mého názoru by celé věci prospělo větší uvědomění si své role ve společnosti ze strany policistů, stejně jako pozice občana vůči Policii ČR. Policisté by své jednání a chování neměli odvíjet od politické, sociální aj. situace v České Republice, ale začít především u sebe a pokud možno si stále uvědomovat smysl svého povolání – profese. Zároveň se však domnívám, že není zcela bráno v potaz riziko syndromu vyhoření se všemi jeho důsledky, ačkoliv tento jev je jedním z nejzásadnějších, který ovlivňuje vztah Policie ČR a občana. K lepšímu vnímání Policie ČR by jistě také přispěla větší preventivní činnost v seznamování s neustále se opakujícím delikventním jednáním a jejímu účinnému předcházení. Tato oblast činnosti Policie ČR je dle mého názoru nedostačující. Občané by měli být vedeni k většímu právnímu vědomí. Pak by se možná nestali obětmi některých podvodných jednání a nebyli by nuceni podávat oznámení na Policii ČR. Ta by pak měla větší prostor k šetření závažnější trestné činnosti, resp. takové, které lze jen těžko předejít. Znali by více právní řád České Republiky, postavení Policie ČR v něm a tak by více pochopily některé její činnosti, zvláště pak systém přijímání oznámení a následnou práci Policie ČR po přijetí.

Na závěr bych rád dodal, že vztah občana k Policii ČR ovlivňuje mnoho faktorů a proto by obě strany měli usilovat o vzájemné pochopení svých rolí ve společnosti. Bez takové vůle nemůže ke změně současného stavu dojít.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1) DRBALOVÁ, P., *Příčiny a příznaky syndromu vyhoření u policistů základních útvarů*, Brno, Diplomová práce, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, Institut mezioborových studií, 2010. 100 l., 7 l. příl. Vedoucí diplomové práce Štěpán Klen. dostupný také z http://dspace.knihovna.utb.cz/bitstream/handle/10563/11080/frgalov%20a1_2010_dp.pdf?sequence=1
- 2) FISCHER, S., ŠKODA, J.: *Sociální patologie analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*, 1. Vyd., Grada, Praha, 2009, 224s, ISBN: 978-80-247-2781-3
- 3) HAYESOVÁ, N.: *Základy sociální psychologie*, 5. Vyd., Portál, Praha, 2009, 168 s, ISBN 978-80-7367-639-1
- 4) HEJDA, J. a kolektiv: *Vybraná témata kriminalistiky a trestního práva*, Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha 2007, 252s, ISBN 978-80-245-1163-4
- 5) NESVATBA, P.: *Policejní etika*, Nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2009, 315 s, ISBN: 978-80-7380-195-3
- 6) **Zákon** č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- 7) **Zákon** č. 40/2009, trestní zákoník
- 8) **Zákon** č.141/2010 Sb. o trestním řízení soudním
- 9) **Zákon** č. 200/1990 Sb. o přestupcích, §49 a §50
- 10) **Zákon** č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- 11) ZP PP (závazný pokyn policejního prezidenta) č. 30/2009
- 12) ZP PP č. 83/2006

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - celorepubliková statistika přijatých stížností na Policii ČR podle
předmětu podání za rok 2008

Příloha č. 2 - celorepubliková statistika přijatých stížností na Policii ČR podle
předmětu podání za rok 2009

Příloha č. 3 - celorepubliková statistika přijatých stížností na Policii ČR podle
předmětu podání za rok 2010

Příloha č. 1: Celkový počet podání stížnosti v evidenci s rozdělením podle předmětu podání – Policie ČR celkem za období od 1.1.2008 do 9.11.2008⁷⁹

Předmět podání	počet	%
činnost cizinecké policie	82	2.21%
činnost dopravní policie	155	4.19%
činnost kriminální policie a vyšetřování	129	3.48%
činnost pořádkové a železniční policie	579	15.64%
činnost ostatní	37	1.00%
jednání s korupčním podtextem	2	0.05%
jednání s rasovým (xenofobním) podtextem	2	0.05%
neoprávněný majetkový prospěch	2	0.05%
nepřijetí oznámení dle tr. Řádu	92	2.48%
nepřijetí oznámení o přestupku	35	0.95%
nepřijetí podání	29	0.78%
nepřijetí trestního oznámení	0	0.00%
nevhodné jednání a chování	920	24.84%
odtažení motorového vozidla	10	0.27%
omezení osobní svobody	29	0.78%
pers. - plat. - byt. a soc. záležitosti	1	0.03%
postup při prošetřování přestupku	244	6.59%
postup při vyřizování podání	294	7.94%
postup v trestním řízení	236	6.37%
použití donucovacích prostředků	36	0.97%
použití fyzického násilí	57	1.54%
použití zbraně	2	0.05%
projednávání dopravních přestupků	171	4.62%
prošetření a dokumentace dopravní nehody	89	2.40%
předvedení a zajištění	27	0.73%
rozhodnutí ve věci zbraní	6	0.16%
umístění v policejní cele	8	0.22%
úkony trestního řízení	46	1.24%
vyhoštění	2	0.05%
zákrok pod jednotným velením	7	0.19%
zásahy do občanskoprávních záležitostí	10	0.27%
zneužití služebního (pracovního) postavení	38	1.03%
ostatní	329	8.88%

⁷⁹ Statistický přehled celkového počtu podání stížností v evidenci s rozdělením podle předmětu podání, Ministerstvo vnitra /online/ 2010, dostupné na Intranet PČR, http://www.audit.mv.cz/cgi-bin/g_podani.exe, zpracováno k 14.19:35 hod. dne 10.11.2010 .

Příloha č. 2: Celkový počet podání stížnosti v evidenci s rozdělením podle předmětu podání – Policie ČR celkem za období od 1.1.2009 do 9.11.2009⁸⁰

Předmět podání	počet	%
činnost cizinecké policie	113	2.93%
činnost dopravní policie	219	5.67%
činnost kriminální policie a vyšetřování	173	4.48%
činnost pořádkové a železniční policie	1026	26.57%
činnost ostatní	30	0.78%
jednání s korupčním podtextem	2	0.05%
jednání s rasovým (xenofobním) podtextem	11	0.28%
neoprávněný majetkový prospěch	1	0.03%
nepřijetí oznámení dle tr. Řádu	58	1.50%
nepřijetí oznámení o přestupku	29	0.75%
nepřijetí podání	58	1.50%
nepřijetí trestního oznámení	0	0.00%
nevhodné jednání a chování	943	24.42%
odtažení motorového vozidla	8	0.21%
omezení osobní svobody	34	0.88%
pers. - plat. - byt. a soc. záležitosti	0	0.00%
postup při prošetřování přestupku	179	4.63%
postup při vyřizování podání	279	7.22%
postup v trestním řízení	193	5.00%
použití donucovacích prostředků	58	1.50%
použití fyzického násilí	63	1.63%
použití zbraně	0	0.00%
projednávání dopravních přestupků	145	3.75%
prošetření a dokumentace dopravní nehody	59	1.53%
předvedení a zajištění	28	0.73%
rozhodnutí ve věci zbraní	2	0.05%
umístění v policejní cele	11	0.28%
úkony trestního řízení	41	1.06%
vyhoštění	0	0.00%
zárok pod jednotným velením	4	0.10%
zásahy do občanskoprávních záležitostí	10	0.26%
zneužití služebního (pracovního) postavení	15	0.39%
ostatní	72	1.86%

⁸⁰ Statistický přehled celkového počtu podání stížností v evidenci s rozdělením podle předmětu podání, Ministerstvo vnitra /online/ 2010, dostupné na Intranet PČR, http://www.audit.mv.cz/cgi-bin/g_podani.exe, zpracováno k 14.18:37 hod. dne 10.11.2010 .

Příloha č. 3: Celkový počet podání stížnosti v evidenci s rozdělením podle předmětu podání – Policie ČR celkem za období od 1.1.2010 do 9.11.2010⁸¹

Předmět podání	počet	%
činnost cizinecké policie	108	3.29%
činnost dopravní policie	171	5.21%
činnost kriminální policie a vyšetřování	141	4.30%
činnost pořádkové a železniční policie	685	20.88%
činnost ostatní	24	0.73%
jednání s korupčním podtextem	3	0.09%
jednání s rasovým (xenofobním) podtextem	2	0.06%
neoprávněný majetkový prospěch	5	0.15%
nepřijetí oznámení dle tr. Řádu	69	2.10%
nepřijetí oznámení o přestupku	27	0.82%
nepřijetí podání	17	0.52%
nepřijetí trestního oznámení	0	0.00%
nevhodné jednání a chování	855	26.06%
odtažení motorového vozidla	12	0.37%
omezení osobní svobody	38	1.16%
pers. - plat. - byt. a soc. záležitosti	1	0.03%
postup při prošetřování přestupku	176	5.36%
postup při vyřizování podání	220	6.71%
postup v trestním řízení	170	5.18%
použití donucovacích prostředků	50	1.52%
použití fyzického násilí	57	1.74%
použití zbraně	1	0.03%
projednávání dopravních přestupků	164	5.00%
prošetření a dokumentace dopravní nehody	65	1.98%
předvedení a zajištění	26	0.79%
rozhodnutí ve věci zbraní	2	0.06%
umístění v policejní cele	7	0.21%
úkony trestního řízení	30	0.91%
vyhoštění	2	0.06%
zárok pod jednotným velením	2	0.06%
zásahy do občanskoprávních záležitostí	7	0.21%
zneužití služebního (pracovního) postavení	32	0.98%
ostatní	116	3.54%

⁸¹ Statistický přehled celkového počtu podání stížností v evidenci s rozdělením podle předmětu podání, Ministerstvo vnitra /online/ 2010, dostupné na Intranet PČR, http://www.audit.mv.cz/cgi-bin/g_podani.exe, zpracováno k 14.19:58 hod. dne 10.11.2010 .